

Studnia św. Jana z Dukli
przy kościele pobernardyńskim we Lwowie.

Historia obiektu wraz z opracowaniem wyników kwerendy archiwalnej

Opracowanie wykonane na podstawie umowy nr IDZG/80/54/2019 z dn. 09.12.2019 r.

Zleceniodawca:

Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego
za Granicą „Polonika”

Zleceniobiorca:

Questia
00-728 Warszawa
Ul. S. Kierbedzia 8/165

Autorzy opracowania:

Małgorzata Myślicka
Michał Witkowski

Warszawa, grudzień 2019

Spis treści

1. Wstęp
2. Zakres kwerendy archiwalnej
3. Opis zabytku
4. Historia obiektu
5. Przegląd materiałów kartograficznych
6. Kalendarium do historii obiektu
7. Indeks skrótów
8. Bibliografia
 - 8.1 Materiały źródłowe
 - 8.1.1 Materiały kartograficzne
 - 8.1.2. Materiały rękopiśmienne
 - 8.1.3 Materiały drukowane
 - 8.2. Opracowania
 - 8.3. Źródła internetowe
9. Spis ilustracji

1. Wstęp

Przedmiotem opracowania jest zabytkowa studnia św. Jana z Dukli, zlokalizowana na terenie dawnego klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Opracowanie powstało zgodnie z umową nr IDZG/80/54/2019 z dn. 09.12.2019 r., zawartą między Narodowym Instytutem Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika” a firmą „Questia” oraz ofertą z dn. 28.11.2019 r.

Kwerendę materiałów archiwalnych (dokumentów, fotografii, materiałów kartograficznych) dotyczących studni św. Jana z Dukli przeprowadzono w grudniu 2019 r. w wybranych archiwach polskich i ukraińskich, zgodnie z zapisami umowy. Badania źródłowe poszerzono o materiały ikonograficzne i kartograficzne pozyskane ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, Biblioteki Śląskiej w Katowicach, Muzeum Narodowego w Krakowie i innych instytucji.

Na podstawie analizy zgromadzonych materiałów, uzupełnionych o literaturę przedmiotu, sporządzono opracowanie historyczne na temat zabytku. W tekście przedstawiono historię obiektu, a także opisano przejrany materiał ikonograficzny i kartograficzny dotyczący studni.

2. Zakres kwerendy archiwalnej

Zgodnie z umową nr IDZG/80/54/2019 z dn. 09.12.2019 r., zawartą między Narodowym Instytutem Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika” a firmą „Questia”, oraz ofertą z dn. 28.11.2019r., kwerendą materiałów archiwalnych objęto następujące instytucje:

na terenie Polski Archiwum Arcybiskupa Eugeniusza Baziaka w Krakowie (AAEBK) oraz Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie (APBK),

na terenie Ukrainy Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie (CPAHU) oraz Państwowe Archiwum Obwodu Lwowskiego (PAOL).

Archiwum Arcybiskupa Eugeniusza Baziaka w Krakowie (AAEBK) – Archiwum mieści się przy ul. Bobrzyńskiego 10 w Krakowie, w budynku Biblioteki Uniwersytetu Jana Pawła II. Archiwistą jest dr Tomasz Krzyżowski.

AAEBK przechowuje część zasobu archiwalnego Kurii Arcybiskupiej we Lwowie, w tym szczytkowe akta Archiwum Kapituły Metropolitalnej. Archiwum Kurii Arcybiskupiej we Lwowie zostało uporządkowane przez Stanisława Zajączkowskiego, który w latach 1930 – 1931 sporządził również inwentarz książkowy. Nie włączono jednak do niego Archiwum Kapituły Metropolitalnej we Lwowie i stanowi ono obecnie część Państwowego Centralnego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie. Do 1939 r. Archiwum Kurii Arcybiskupiej mieściło się w pałacu arcybiskupim przy ul. Czarnieckiego 22 we Lwowie. W październiku 1945 r. zasoby Archiwum Archidiecezjalnego zostały przewiezione do Krakowa, Tarnowa i Kalwarii Zebrzydowskiej. W latach 50. XX w., z inicjatywy abpa Eugeniusza Baziaka i ks. dra Mariana Rechowicza akta przemieszczono do Lublina, gdzie były przechowywane na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1978 r. przewieziono je do Kurii Biskupiej w Lubaczowie, następnie w połowie 1995 r. do Krakowa. Archiwum w latach 1995-2000 funkcjonowało pod nazwą Archiwum, Biblioteka i Muzeum Metropolii Lwowskiej obrządku łacińskiego. Od 2012 r. Archiwum działa w ramach depozytu metropolii lwowskiej obrządku łacińskiego na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie.

W Archiwum przejrano część działu I Archiwum, tj. Akta wizytacyjne kościołów archidiecezji lwowskiej (XVI-XIX w.), do których pomoc archiwalną stanowi inwentarz akt. Oprócz inwentarza akt wizytacyjnych jako pomoc archiwalną wykorzystano również publikację S. Zajączkowski, Archiwum Archidiecezjalne obrządku łacińskiego we Lwowie, Lwów 1932. Spośród przejranych dziesięciu jednostek archiwalnych dotyczących wizytacji kościołów miejskich i podmiejskich dekanatu lwowskiego miejskiego, jedynie dwie jednostki odnoszą się do lwowskiego kościoła OO. Bernardynów:

sygn. AV-21 Akta wizytacji dekanalnych kościołów miejskich Lwowa 1817, 1822-1823, fascykuł 9 kościół i klasztor OO. Bernardynów we Lwowie 1817

sygn. AV-36 Akta wizytacji generalnej kościołów miasta Lwowa [bd, XIX w.], kościół i klasztor OO. Bernardynów we Lwowie

Niestety, w żadnej z tych jednostek nie odnaleziono informacji na temat zlokalizowanej przy kościele studni św. Jana z Dukli.

Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie (APBK) – Archiwum mieści się w budynku klasztoru OO. Bernardynów w Krakowie, przy ul. Bernardyńskiej 2. Archiwistą jest o. Narcyz Klimas, współpracownikiem o. Władysław Waśko.

Archiwum to obejmuje wiele odrębnych zbiorów, złożonych przede wszystkim z materiałów archiwalnych dawnych prowincji zakonu bernardynów funkcjonujących na terenach I Rzeczypospolitej, skasowanych w wieku XIX. Archiwum przechowuje również materiały pochodzące z dawnej prowincji ruskiej, której kontynuację stanowiła w dziewiętnastym stuleciu prowincja galicyjska, a obecnie do pewnego stopnia prowincja polska. Z tego powodu znajdują się w nim również akta klasztorów wszystkich klasztorów prowincji polskiej. O ile archiwa prowincji skasowanych w zaborze pruskim i rosyjskim uległy rozproszeniu, trafiając do archiwów i bibliotek kościelnych lub zbiorów państwowych i prywatnych, to w dużej mierze zachowało się archiwum dawnej prowincji ruskiej, mieszczące się niegdyś w klasztorze OO. Bernardynów we Lwowie i częściowo w klasztorze w Zasławiu, a także fragment archiwum prowincji małopolskiej, której archiwum mieściło się w Krakowie.

Zasób materiałów archiwalnych dotyczących dziejów zakonu na terenach I Rzeczypospolitej, a później państw zaborczych uporządkowany został dzięki wieloletniej działalności historyków zakonu, najpierw o. Norberta Golichowskiego (zm. 1921) z klasztoru we Lwowie oraz o. Czesława Bogdalskiego (zm. 1935) z klasztoru w Krakowie, następnie o. Romualda Gustawa z klasztoru lwowskiego. O. Gustaw od roku 1939 oficjalny archiwariusz prowincji galicyjskiej, uporządkował częściowo jej akta oraz niektóre dokumenty innych ośrodków i w 1943 r. przewiózł archiwum lwowskie do Krakowa, dzięki czemu m. in. akta klasztoru lwowskiego zostały w znacznym stopniu zachowane (archiwum klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie uległo mimo to częściowemu rozproszeniu, m. in. na skutek likwidacji klasztoru w 1946 r. Świadczą o tym niektóre materiały pochodzące z archiwum klasztoru, znajdujące się obecnie w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy we Lwowie. W okresie okupacji i w latach czterdziestych trwały prace porządkowe i rewindykacje zbiorów m. in. z terenów obecnej Ukrainy oraz innych klasztorów w Polsce. Prowadzili je o. Edward Sokołowski, Kazimierz Karczmarczyk, o. Franciszek Majewski i o. Hieronim Wyczawski.

W 1957 r. postanowiono o organizacji Archiwum Prowincji OO. Bernardynów jako placówki naukowej, gromadzącej na prawach depozytu materiały archiwalne wszystkich klasztorów. Archiwariuszem został o. Hieronim Wyczawski, który w ciągu kilku lat uporządkował akta i opracował Katalog Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie, opublikowany w latach 1961-1963 w periodyku „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, który stanowi podstawową pomoc archiwalną w pracy w tej instytucji. Pomoc w pracy stanowią również publikacje: K.

Kantak, Bernardyni polscy (T.1 – 2, Lwów 1933) i N. Golichowski, Przed nową epoką. Materiały do historii OO. Bernardynów w Polsce (Kraków 1899).

Akta prowincji ruskiej, następnie przekształconej w galicyjską i obecnie polską, stanowią najliczniejszy zespół archiwum. Dzieli się on na 13 grup, spośród których najbardziej istotne dla omawianej kwerendy są kroniki prowincji (sygnatury RGP) i akta dotyczące klasztorów (dla klasztoru lwowskiego sygnatury XXII). W trakcie kwerendy w tym zespole przejrano ogółem 20 jednostek archiwalnych, w 10 wyszczególnionych poniżej odnaleziono informacje na temat omawianego obiektu:

sygn. XXII-a-2, Pragmatographia Theatrica ac Publicos, tum Celeberrimi ac Primarii Conventus leopoliensis FF. Minorum, Regul. Observ. ad S. Andream Apost. Almae Provinciae Russiae Immac. Concep. B. Virg. Mariae, [...] complectens A. 1758 die 23. Septembris [...] inchoata, et collecta. Anno [...] 1759no.

sygn. XXII-e-4, Processus in Causa Beatificationis et Canonizationis Venerabilis Servi Dei, Joannis de Dukla, [...] inchoatur,

sygn. XXII-e-5, [S]Acra Rituum Congregatione Emo, et Rmo D. Cardinali Pico de Mirandula Leopoliensis. Canonizationis Beati Joannis de Dukla Ordinis Minorum Observantiae S. Francisci. [...], Romae MDCCXXXII [1732], Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie,

sygn. XXII-e-11, Akta dotyczące kultu bł. Jana z Dukli, 1703-1933,

sygn. XXII-e-13, Błogosławiony Jan z Dukli. Artykuły w gazetach,

sygn. XXII-l-1, Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Nieruchomości,

sygn. XXII-l-2, Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół,

sygn. XXII-l-7, Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX,

sygn. XXII-l-8, Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX,

sygn. 169, Anno 1601 Facultas Ismi. Regis Sigismundi; pro extruenda praesenti Ecclesiae PP. Bernardinorum, cum omnibus [...],

Kwerenda dokumentów dotyczących studni św. Jana z Dukli przy lwowskim klasztorze OO. Bernardynów przyniosła pozytywne rezultaty. W kronice klasztornej (sygn. XXII-a-2) odnaleziono informacje o wyglądzie studni i jej otoczenia w 1759 r. Ważne informacje dotyczące historycznych wzmianek na temat kultu św. Jana z Dukli i charakteru sakralnego wody ze studni klasztornej zawierają dokumenty procesu beatyfikacyjnego (sygn. XXII-e-4, XXII-e-5, XX-e-11). W drukowanych aktach procesu z roku 1732 (sygn. XXII-e-5) znajduje się m. in. miedzioryt autorstwa Giovanniego Battisty Sentesa, ukazujący kopię tzw. vera effigies Jana z Dukli z obrazu ówczesnego ołtarza głównego kościoła klasztorowego św. Andrzeja. Przedstawienie to było prawdopodobnie wzorem dla twórcy figury Duklana ustawionej na dachu wybudowanego nad studnią tempietta. W aktach dotyczących kultu św. Jana z Dukli (sygn. XXII-e-11) zachowały się relacje osób uzdrowionych dzięki wodzie ze studni na dziedzińcu klasztornym. Dokumenty zebrane w tomie o sygn. XXII-e-13 dotyczą powstałych w

XIX i XX w. relacji prasowych i wydawnictw okolicznościowych związanych z kultem bł. Jana z Dukli. Wśród nich znajduje się broszura wydana w 1884 r. z okazji czterystulecia śmierci Duklana, w której podano informację o odnowieniu studni w 1823 r.

W aktach klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie (sygn. XX-I-1, XX-I-2) odnaleziono wiele ważnych dokumentów do historii budowy omawianego zabytku. Są to m. in. materiały dotyczące odnowienia studni w roku 1823, sfinansowanej ze sprzedaży sreber klasztornych (sygn. XXII-I-2), jak również informacje na temat zamontowanej przy studni pompy (sygn. XXII-I-1). Szczególnie istotny jest kosztorys prac konserwatorskich w kościele i klasztorze, który w 1925 r. sporządził inż. Witold Jakimowski, obejmujący także prace planowane przy studni bł. Jana (sygn. XXII-I-2), jak również decyzja Wojewody Lwowskiego z 1932 r. o uznaniu budowli klasztornych, w tym studni, za zabytki (sygn. XXII-I-2) oraz wycena wartości majątku nieruchomości klasztoru z 1946 r., w ostatnim roku funkcjonowania klasztoru lwowskiego (sygn. XXII-I-2). Niestety, w przejrzanym Dzienniku budowy odnowienia kościoła OO. Bernardynów we Lwowie z 1925 r. (sygn. XXII-I-4) nie odnaleziono informacji na temat przeprowadzonych w tym roku prac przy remoncie studni. Z zachowanych tek zawierających plany klasztoru (sygn. XXII-I-7, XXII-I-8) pozyskano niepublikowane wcześniej materiały kartograficzne, w tym pochodzące z okresu od XVIII do XX w. plany sytuacyjne obiektów klasztornych z zaznaczoną studnią, a także projekt ogrodzenia wokół kolumny przed kościołem, nawiązujący formą do wykonanego prawdopodobnie w tym samym czasie ogrodzenia studni.

Spośród osobno skatalogowanych dokumentów papierowych wyróżnić należy dokument sporządzony w 1601 r. (sygn. 169), poświadczający trzy wcześniejsze dokumenty na temat budowy murowanego kościoła i klasztoru, w którym po raz pierwszy na załączonym szkicu ukazano teren projektowanego nowego kościoła i zabudowań klasztornych wraz z dziedzińcem, na którym w XVIII w. miała stanąć murowana studnia.

Na terenie Ukrainy kwerendą objęto Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie (CPAHU) oraz Państwowe Archiwum Obwodu Lwowskiego we Lwowie (PAOL).

Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie (CPAHU) – Archiwum mieści się w budynkach dawnego klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie, pod adresem Plac Soborny 3A. Dyrektorem archiwum jest Olesa Juriwna Stefanyk.

CPAHU jest najstarszym archiwum działającym na terenie Ukrainy i jednym z najobszerniejszych. Geneza archiwum sięga początków Archiwum Miejskiego we Lwowie, które gromadziło początkowo przywileje królewskie i akta miejskie. Archiwum to spłonęło w 1381 r., toteż najstarsze zachowane źródła dotyczące miasta pochodzą z ostatnich dziesiątków lat XIV w. Po I rozbiorze Polski w 1772 i kilkunastoletnim okresie przejściowym, dekretem cesarza Józefa II z 1786 r. powołano nowy Magistrat, który w kolejnym roku objął dawne archiwum miejskie nazywane wówczas starożytnym Archiwum lwowskim. W związku z

powołaniem przez władze dwóch nowych urzędów, w 1780 r. Tabuli Krajowej dla dóbr ziemskich i w 1792 r. Tabuli Miejskiej dla spraw hipotecznych miasta, syndyk miejski do roku 1793 uporządkował część archiwum miejskiego, łącząc serie ksiąg miejskich z zakładanymi od 1792 r. księgami gruntowymi. Ten fragment zasobu znajdował się w pomieszczeniach Tabuli Miejskiej i w 1856 r. w wyniku reorganizacji sądownictwa galicyjskiego został przekazany Sądowi Krajowemu, gdzie był przechowywany do 1870. Pozostała część Archiwum Miejskiego znajdowała się w ratuszu, następnie jednej z kamienic miejskich i została częściowo uporządkowana w latach 1862-1872. W 1837 wybudowano nowy ratusz, w 1870 r. połączono obydwie części zasobu miejskiego archiwum. Ok. 1892 r. powstała Biblioteka archiwalna, a w roku 1893 założono Muzeum Historyczne m. Lwowa, stanowiące oddziały Archiwum Miejskiego. Do II wojny światowej archiwum to miało swoją siedzibę w lwowskim ratuszu.

Odrębne archiwum dla ksiąg grodzkich i ziemskich zostało utworzone w latach osiemdziesiątych XVIII w., w wyniku patentu z 1783 r. o likwidacji sądów grodzkich i ziemskich. Księgi te w 1784 r. umieszczono w budynkach klasztoru OO. Bernardynów, w sali bibliotecznej. Archiwum nosiło łacińską nazwę *Cesareo-regium antiquorum actorum [...] officium*. W latach 1787-1800 archiwum uporządkowano i do roku 1810 podporządkowano Sądowi Szlacheckiemu we Lwowie jako część Tabuli Krajowej. W 1877 r. archiwum zreorganizowano nadając mu nazwę Archiwum Krajowe Aktów Grodzkich i Ziemskich, potocznie nazywane Archiwum Bernardyńskim. Funkcje dyrektorów powierzano profesorom Uniwersytetu Lwowskiego. W 1919 r. po przejściu przez polskie władze archiwalne otrzymało nazwę Archiwum Ziemskie we Lwowie, z kolei po 1933 r. zasób archiwum połączono z utworzonym w 1773 r. lwowskim Archiwum Namiestnictwa, będącym registraturą c. k. Krajowego Gubernium, tworząc Archiwum Państwowe we Lwowie.

W latach 1939-1941 Archiwum Państwowe we Lwowie zostało przemianowane na Lwowskie Okręgowe Archiwum Państwowe, natomiast z części zbioru połączonego z Archiwum Miejskim utworzono Centralne Archiwum Akt Dawnych, w okresie okupacji funkcjonujące jako Stadtarchiv. W 1944 r. część zasobu obydwu tych instytucji ewakuowano do Tyńca pod Krakowem. W 1945 r. akta te zostały rewindykowane do Lwowa. Podzielono je wówczas między dwa archiwa, filię Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego USSR (fCPAHU) oraz Państwowe Archiwum Obwodu Lwowskiego. W roku 1958 r. filię CPAHU przekształcono w Centralne Państwowe Archiwum Historyczne USSR we Lwowie, od 1991 r. działające pod obecną nazwą.

Podczas kwerendy w CPAHU korzystano z następujących pomocy naukowych: Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie. Przewodnik po zasobie archiwalnym, oprac. Anna Krochmal, Warszawa 2005 oraz Dokumenty Kościoła rzymskokatolickiego Archidiecezji Lwowskiej w zasobach Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie. Inwentarze, oprac. J. Wołczański, Kraków 2007. Pomoc stanowił również artykuł W. Dolinowskiego, Źródła do historii Kościoła katolickiego w zasobie Centralnego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie, zamieszczony w pracy zbiorowej *Wiekowe bogactwo chrześcijaństwa. W 1050. rocznicę chrztu Polski*, pod red. M. Lubeckiej i J. Mironczuka, Ostrołęka 2016.

Korzystając z opublikowanych inwentarzy oraz drukowanych opisów zespołów znajdujących się w CPAHU, przejrano trzy zespoły archiwalne, w których odnaleziono łącznie cztery jednostki archiwalne zawierające dokumenty dotyczące studni św. Jana z Dukli:

ф. (fond) 138, оп. (opis) 1: Spuścizna Karola Badeckiego 1846-1939

ф. (fond) 726, оп. (opis) 1: Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943, спр. (sprawa) 1334: Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg, 1786

ф. (fond) 726, оп. (opis) 1: Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943, спр. (sprawa) 1348: Kościół i klasztor Bernardynów we Lwowie, 1892.

ф. (fond) 742, оп. (opis) 1: Zbiór map i planów, 1375-1945

Najważniejszym z nich okazał się zespół (fond) 726, opis 1: Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943, w którym znajdowało się piętnaście jednostek archiwalnych zawierających plany klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Dwie z nich, spr. 1334 i spr. 1892 ukazywały ogólny rzut studni na planach sytuacyjnych klasztoru w XVIII i XIX w. Pojedyncze publikowane już materiały, w tym fotografię studni z roku 1930, zawierały dokumenty z dwóch pozostałych zespołów (fondów) 138, opis 1: Spuścizna Karola Badeckiego 1846-1939 i 742, opis 1: Zbiór map i planów, 1375-1945

Państwowe Archiwum Obwodu Lwowskiego (PAOL) – Archiwum mieści się we Lwowie przy ul. Pidwalnej 13. Dyrektorem archiwum jest Iryna Martens.

Państwowe Archiwum Obwodu Lwowskiego zostało utworzone w grudniu 1939 r. z tej części zasobu Archiwum Państwowego we Lwowie, która obejmowała akta miejscowych władz austro-węgierskich i polskich organów administracji z okresu międzywojennego. Do 1941 r. nosiło nazwę Państwowe Regionalne Archiwum Historyczne Lwowa Departament Ludowego Komisariatu Spraw Wewnętrznych Ukraińskiej SRR. Od 1944 r. kilkakrotnie zmieniano jego nazwę i podporządkowanie: Lwowskie Regionalne Archiwum Państwowe Lwowskiego Okręgowego Departamentu Ludowego Komisariatu Spraw Wewnętrznych (od 1946 r. - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Ukraińskiej SRR (1944–1956), Państwowe Archiwum Departamentu Archiwów Obwodu Lwowskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Ukraińskiej SRR (1956–1959), Lwowskie Regionalne Archiwum Państwowe Departamentu Archiwów Lwowskiego Okręgowego Komitetu Wykonawczego (1960–1982), Archiwum Państwowe Obwodu Lwowskiego Departamentu Archiwów Lwowskiego Okręgowego Komitetu Wykonawczego (1982– 1988), Archiwum Państwowe Obwodu Lwowskiego Departamentu Archiwów Lwowskiej Rady Okręgowej (1988-1996). Od 1996 r. funkcjonuje

jako Archiwum Państwowe Obwodu Lwowskiego Okręgowej Administracji Państwowej we Lwowie.

Pomoc archiwalną oprócz inwentarzy zespołów stanowił również artykuł naukowy T. Krzyżowskiego, Źródła do dziejów Kościoła rzymskokatolickiego i ormiańskokatolickiego w zasobie Państwowego Archiwum Obwodu Lwowskiego we Lwowie - zespół Urzędu Wojewódzkiego. Inwentarz archiwalny, opublikowany w czasopiśmie „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, nr 105 (2016).

Na podstawie tych materiałów stwierdzono, że w zasobie PAOL znajduje się zespół (fond) nr 2 Władze i instytucje miejskie w królewskim mieście Lwowie 1918-1939, zawierający informacje na temat prac budowlanych i konserwatorskich prowadzonych m. in. w obiektach kościelnych w okresie międzywojennym. Kwerenda przyniosła jednak wynik negatywny, ponieważ zespół ten jest obecnie zamknięty, w związku z czym nie są również dostępne inwentarze jego zawartości.

Kwerendę archiwalną na terenie Ukrainy poszerzono o poszukiwania wzmianek na temat omawianego obiektu w materiałach Urzędu konserwatorskiego lwowskiego przechowywanych w zbiorach Lwowskiej Narodowej Naukowej Biblioteki Ukrainy im. Stefanyka we Lwowie oraz oględziny zabytku.

Materiał uzupełniający poszukiwania prowadzone w wyżej wymienionych archiwach odnaleziono również w zbiorach Biblioteki Narodowej w Warszawie, Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, Biblioteki Śląskiej w Katowicach, Muzeum Narodowego w Krakowie i innych instytucji.

3. Opis zabytku

Studnia bł. Jana z Dukli (kanonizowanego w 1997 r.) usytuowana jest na terenie byłego klasztoru bernardyńskiego we Lwowie, położonego między ul. Wałową od północy, ul. Serbską od strony zachodniej, placem Sobornym od południa i ul. Wynnyczenki od strony zachodniej. Studnia znajduje się po południowej stronie dawnego kościoła zakonnego św. Andrzeja, przy południowej ścianie świątyni, blisko jej południowo-wschodniego narożnika, na wewnętrznym, południowym dziedzińcu klasztoru, uformowanym w kształt wieloboku, ograniczonym od zachodu ogrodzeniem z bramą wjazdową, od południa pierzeją budynków mieszczących dzwonnice i dawne stajnie, od północy budynkiem dawnych kuchni i składów. Poza dzwonnice, obiekty te pełniły obecnie funkcje mieszkalno-usługowe.

Decyzją Wojewody Lwowskiego nr AK 1/71/32 z dnia 27 grudnia 1932 r. opisywany obiekt, wraz z kościołem, klasztorem, dzwonnice, murami obronnymi i kolumną bł. Jana z Dukli, został uznany za zabytek.¹ Obecnie wpisany jest do rejestru zabytków pod nr 341/3.

Lokalizację studni wyznacza oś północ – południe, biegnąca prawie równolegle do ściany wschodniej głównej nawy świątyni, której przedłużeniem jest miejsce pierwotnego wjazdu do wielobocznej Bastei Bernardyńskiej i zbieg dawnych kurtyn osłaniających klasztor na terenie bastei, oraz oś wschód-zachód, przebiegająca niemal równolegle do ściany południowej kościoła, prowadząca od zachodniego muru z bramą wjazdową do budynków kiedyś zajmowanych przez kuchnie i skład.

Obecnie studnia mieści się w obniżeniu terenu, od północy ograniczonym znajdującym się blisko obiektu otynkowanym murem przejścia między studnią a kościołem, z pozostałych stron łagodnie opadającym w stronę studni. Dostęp do zabytku od zachodu i wschodu umożliwiają brukowane alejki ze schodkami, od południa teren parkingowy z amfiteatralnie zakomponowanym schodkowym zejściem na wybrukowany plac przed obiektem. Studnię otacza starodrzew, w chwili obecnej (grudzień 2019) częściowo, po stronie północno-wschodniej, usunięty.

Studnia zbudowana została w latach 1748-1755 na miejscu wcześniejszego, drewnianego, pokrytego gontem obiektu, prawdopodobnie zlokalizowanego w miejscu pierwotnej studni klasztornej położonej na terenie wirydarza piętnastowiecznego klasztoru.

Otwór studni obudowany jest kolistą profilowaną przy górnej krawędzi cembrowiną, zamkniętą żelazną, malowaną na czarno pokrywą w formie koła wypełnionego kratą z nabitych pasów blachy. Wokół cembrowiny, na kamiennej podmurówce ułożonej w poziomie terenu na planie zbliżonym do okręgu, wznosi się na czterech filarach murowana z ciosowego kamienia budowla w formie ażurowego tempietta z kopułą, zwieńczona profilowanym gzymsem oraz kamiennymi wazonami na osiach filarów. Budowla nakryta jest dachem z blachy

¹ *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół*, Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie (APBK), sygn. XXII-I-2, s. 181. *Pismo Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego z dn. 27 grudnia 1932 r.*

kładzionej w łuskach w układzie rombowym, na szczycie którego umieszczony jest postument z figurą św. Jana z Dukli.

Murowane filary na wysokich, zdwojonych od zewnątrz cokołach z pojedynczym schodkiem tworzącym piedestały pilastrów, od wewnątrz z pojedynczym występem, przechodzą wyżej od zewnątrz w zdwojone pilastry o profilowanych bazach, od wewnątrz pojedyncze. Od strony zewnętrznej pilastry zakończone są również zdwojonymi kapitelami z kompozytowymi wolutami, dekorowanymi motywami rocaille. Dekorację pilastrów wewnętrznych, niższych i sięgających impostów arkad, stanowi profilowany gzymś o takim samym obrysie jak w impostach. Przestrzeń muru wewnątrz konstrukcji pomiędzy impostami i gzymsem pokryta jest tynkiem i polichromią, ukazującą w czterech rozbudowanych kartuszach inskrypcje w języku polskim, obecnie w większości bardzo słabo czytelne lub zupełnie nieczytelne.

Filary połączone są arkadami o narysie koszowym leżącymi na profilowanych impostach, z profilowanymi archiwoltami. Przestrzeń między filarami i arkadami wypełnione są wypukłymi płycinami. Od zewnątrz ponad filarami i arkadami przebiega wyłamane belkowanie, nad filarami o obrysie powtarzającym układ zdwojonych pilastrów, z gładkim ciągłym fryzem i wysokim profilowanym gzymsem. Od wewnątrz ponad arkadami wnętrze kopuły oddziela profilowany ciągły gzymś.

Na filarach i arkadach opiera się kopuła od wewnątrz tynkowana i polichromowana. Bezpośrednio ponad gzymsem znajduje się przedstawienie iluzjonistycznej balustrady, częściowo zasłoniętej przez obłoki, z powtarzającym się motywem kartuszy, nakrytej profilowanym gzymsem. Ponad nią czytelne są ubrane w szaty postaci. Niektóre z nich spoglądają na dwie figury aniołów unoszących trumnę w stronę ukazanego powyżej, pośrodku czaszy przedstawienia Boga Ojca w obłokach. Od strony zewnętrznej kopuła nakryta jest niewysokim dwunastopolowym dachem z poszyciem z blachy, przechodzącym w niskie prostopadłościennie zwieńczenie dekorowane wykonaną z blachy figurą św. Jana z Dukli. Na dachu w osiach filarów umieszczone są wazony o formach rokokowych, z których zachowane są trzy, z wyjątkiem znajdującego się ponad filarem północno-wschodnim. Figura św. Jana z Dukli przedstawia klęczącego na obłoku, spoglądającego w niebo zakonnika w habicie opasanym sznurem z pelerynką i kapturem, z odchyloną do tyłu głową przechyloną lekko w prawą stronę, unoszącego obydwie ugięte w łokciach ręce o długich, rozstawionych palcach. Lewa stopa wysunięta poza podstawę rzeźby obuta jest w sandał. Ponad głową znajduje się wykonana z żelaza gloria z krótkimi szerokimi promieniami zmniejszającymi się z każdej strony od czubka głowy do kaptura.

Pomiędzy filarami studni zamontowane są metalowe dwuskrzydłowe zamykane kraty o motywie ułożonych na ukos czwórliści, ujętych w ramę wypełnioną stylizowaną plecionką, zakończone trójkątnym zwieńczeniem ozdobionym na szczycie równoramiennym krzyżem.

4. Historia obiektu

Decyzja o przyjęciu fundacji kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie zapadła na kapitule prowincjalnej w Opawie w 1460 r. Jeszcze w tym samym roku z fundacji starosty ruskiego Andrzeja ze Sprowy Odrowąża powstały drewniane zabudowania pierwszego kościoła i klasztoru OO. Bernardynów.² Założenie zostało posadowione na planie kwadratu, z wirydarzem znajdującym się pośrodku klasztoru, same budowle miały charakter tymczasowy.³ Nie budzi wątpliwości miejsce usytuowania budynków pierwotnego klasztoru, który znajdował się po południowej stronie świątyni.⁴ Zdaniem Eugeniusza Wyczawskiego źródło wody w miejscu studni bł. Jana z Dukli prawdopodobnie pochodzi z czasów dawnego klasztoru, studnia usytuowana była wówczas w wirydarzu klasztornym. To samo twierdzi Aleksander Sitnik, który wyraża przekonanie, że wprawdzie nie jest pewne, w jaki sposób zagospodarowany był wirydarz, ale prawdopodobnie znajdowała się w nim studnia.⁵

Po zburzeniu starego klasztoru i przeniesieniu budowli zakonnych na stronę północną kościoła, po południowej stronie urządzono cmentarz⁶, na którym prawdopodobnie pozostawiono dawną studnię. O urządzeniu cmentarza na terenie obecnego dziedzińca południowego mówi dokument z dnia 5 czerwca 1622 r. dotyczący budowy obwarowań wokół klasztoru.⁷

² O. A. K. Sitnik OFM, *Bernardyni lwowscy. Historia klasztoru i kościoła pod wezwaniem Świętych Bernardyna ze Sieny i Andrzeja Apostoła we Lwowie (1460-1785)*, Kalwaria Zebrzydowska 2006, s. 62, przyp. 3.

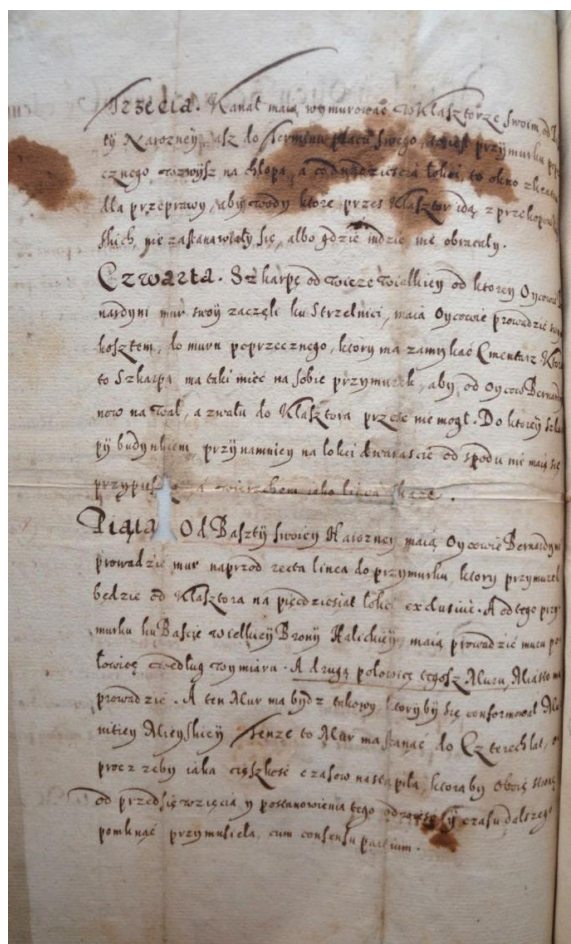
³ S. Barącz, *Pamiętnik zakonu WW. OO. Bernardynów w Polsce*, Lwów 1874, s. 214.

⁴ T. Pirawski, *Relatio status Almae Archidioecesis Leopoliensis ...*, wyd. J. K. Heck, Lwów 1893, s. 123; N. Golichowski, *Kościół OO. Bernardynów we Lwowie*, Lwów 1911, s. 110-111, Biblioteka Śląska (BŚ), sygn. 322483 II, „[...] klasztor stał pierwotnie od strony południowej kościoła i nie można wątpić, że był bezpośrednio z kościołem złączony”.

⁵ O. A. K. Sitnik OFM, *Bernardyni lwowscy...*, dz. cyt., s. 65.

⁶ H. E. Wyczawski, *Błogosławiony Jan z Dukli*, [w:] *Polscy święci*, red. O. J. R. Bar OFMConv., T. 3, Warszawa 1984, s. 133-184, s. 172, przyp. 179, por. N. Golichowski, *Kościół OO. Bernardynów*, dz. cyt., s. 10, 13, 110; tenże, *Bł. Jan z Dukli. W 425 rocznicę skonu*, Lwów 1909.

⁷ APBK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Nieruchomości*, sygn. XXII-l-1, k. 168v.

Ryc. 1. Fragment dokumentu dotyczącego budowy obwarowań wokół klasztoru OO. Bernardynów, APBK, Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Nieruchomości, sygn. XXII-I-1, k. 168v

W dziewiętnastowiecznych opracowaniach historycznych dotyczących studni bł. Jana z Dukli podawano informacje, które obecnie są kwestionowane. Pisano wówczas, że studnia znajdowała się na cmentarzu kościelnym w miejscu pochówku Duklana, a źródło wody istniało dopiero od czasu przeniesienia zwłok świętego do kościoła. Tak twierdził Felicjan Łobeski, autor pierwszego opisu zabytku: „Które-to zwłoki przez 37 lat w grobie leżały, poczem za pozwoleniem papieża Innocentego VIII. z uszanowaniem podjęte przez Jana Dymitra Solikowskiego arcb. lwow. najprzód do kościoła przeniesione a następnie do wielkiego ołtarza wstawione zostały”.⁸ Podobne przekonanie wyrażał autor anonimowego życiorysu błogosławionego Jana z Dukli: „[...] gdy się o tem i o innych cudach dowiedział papież Innocenty VIII nakazał r. 1487 przenieść zwłoki jego na miejsce godniejsze. To się stało dopiero dla rozruchów r. 1521; dnia 22 października, kiedy przypada uroczystość św. Kapistrana, a w

⁸ F. Łobeski, *Opisy obrazów znajdujących się w kościołach miasta Lwowa, Kościół parafialny pod wezwaniem ś. Jędrzeja przy klasztorze OO. Bernardynów na Halickiem przedmieściu*, „Dodatek Tygodniowy do Gazety Lwowskiej”, 1853, nr 8, s. 31.

dawnym grobie wytrysnęło źródło, po dziś dzień cudowne”.⁹ Analogiczne informacje na temat istnienia do roku 1521 grobu Jana z Dukli w miejscu studni, to jest do czasu przeniesienia zwłok do kościoła, znalazły się w opisie fotografii umieszczonej na tabl. IX. publikacji Czesława Bogdalskiego *Błogostawiony Jan z Dukli. Wspomnienia z jego życia i czci pośmiertnej*. Autor pisze, że źródło wody, które wytrysnęło w miejscu dawnego grobu, „otoczono cembrzyną i baryerami”.¹⁰ Zdaniem o. Norberta Golichowskiego studnia obecnie istniejąca mogła też powstać dopiero po ukończeniu budowy murowanego kościoła (1620).¹¹

Według ustaleń Wyczawskiego i Sitnika grób Jana z Dukli od początku znajdował się w chórze kapłańskim pierwszego kościoła i nie mógł być usytuowany na cmentarzu w miejscu omawianej studni.¹² W związku z tym cytowane wyżej przekazy o powstaniu studni w miejscu grobu zakonnika na cmentarzu klasztorным można uznać za legendarne, natomiast źródło wody istniało dużo wcześniej.

Po urządzeniu cmentarza po południowej stronie kościoła w miejscu dawnych zabudowań klasztornych, źródło wody zaczęło nabierać charakteru sakralnego. Z 1713 r. pochodzi pierwsza wzmianka o własnościach leczniczych wody ze studni położonej po południowej stronie kościoła OO. Bernardynów we Lwowie. Pisał o niej Golichowski, autor wspomnianego opracowania poświęconego kościołowi OO. Bernardynów: „Po raz pierwszy o niej mamy wzmiankę w r. 1713, mianowicie, że woda z tej studni czerpana przynosi ulgę ludziom [...]”.¹³

Informacje o samej studni i wodzie z niej czerpanej pojawiają się częściej po beatyfikacji Jana z Dukli, która nastąpiła w roku 1733. W aktach procesu beatyfikacyjnego zachował się pochodzący z roku 1728 przekaz arcybiskupa ormiańskiego Lwowa Tobiasza Augustynowicza, świadka w procesie, powtarzany następnie wielokrotnie w różnych opracowaniach. W miejscu gdzie miał według tradycji znajdować się grób Jana z Dukli, po podniesieniu ciała wytrysnęła woda, lecząca różne choroby, co arcybiskup słyszał nie tylko od innych osób, ale również od swoich rodziców i ich przodków.¹⁴ Przekonanie o grobie Duklana usytuowanym poza kościołem prawdopodobnie miało swoje źródło w lokalizacji siedemnastowiecznego cmentarza na terenie dziedzińca klasztornego.

⁹ *Życiorys błogostawionego Jana z Dukli*, Lwów 1862, s. 17. Podobnie pisze jeszcze m.in. M. Baliński, *Starożytna Polska pod względem historycznym, jeograficznym i statystycznym*, Warszawa 1885, s. 679.

¹⁰ Cz. Bogdalski, *Błogostawiony Jan z Dukli. Wspomnienia z jego życia i czci pośmiertnej*, Kraków 1903, s. 78. Podobne stwierdzenia można znaleźć w innych publikacjach. Por. M. Sandoz, *Święty Jan z Dukli patron Polski*, Lwów 1907, s. 64.

¹¹ N. Golichowski, *Kościół OO. Bernardynów*, dz. cyt., s. 110-111.

¹² H. E. Wyczawski, *Błogostawiony Jan z Dukli*, [w:] *Polscy święci*, red. O. J. R. Bar OFMConv., T. 3, Warszawa 1984, s. 133-184, s. 172, przyp. 180.

¹³ N. Golichowski, *Kościół OO. Bernardynów*, dz. cyt., s. 110-111.

¹⁴ [S] *Acra Rituum Congregatione Emo, et Rmo D. Cardinali Pico de Mirandula Leopoliem. Canonizationis Beati Ioannis de Dukla Ordinis Minorum Observantiae S. Francisci. [...]*, Romae MDCCXXXII [1732], APBK, sygn. XXII-e-5, s. 108, p. V.

W Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie zachowały się pochodzące z XVIII-XX w. listy z relacjami osób uzdrowionych dzięki wodzie ze studni lub proszących o nią.¹⁵ Liczne wzmianki na temat studni bł. Jana z Dukli i właściwościach leczniczych wody z niej czerpanej odnajdujemy również w drukach historycznych i literaturze religijnej oraz w czasopiśmie.¹⁶

Zgodnie z dostępnymi źródłami archiwalnymi, budowa studni bł. Jana z Dukli przy kościele OO. Bernardynów miała miejsce w latach 1748-1755.¹⁷ Prace przy wznoszeniu kamiennej budowli zainicjował i zakończył kustosz o. Felicjan Lewicki. Według tekstu *Kroniki Klasztoru Bernardynów we Lwowie z lat 1735-1757* budowa rozpoczęła się wiosną 1748 r.:

*„Die 20 Aprilis 1748 Admodum Reverendus Pater Felicianus Lewicki Custos Leopoliensis inchoavit memorabilem fabricam Putei Baetis Joannis de Ducla olim ex ligneis solum modo tegulis extracti nunc vero ex sectis lapidibus. Construi satis in magnifica structura et elevatione. Et quidem optima et [de] inventione. Puteus enim iste vere fons vitae et salutis extat, ex sui innumeri homines sanitatem et medicinas pro omnibus infirmalibus suis hauriunt”.*¹⁸

„Dnia 20 kwietnia 1748 Przewielebny Ojciec Felicjan Lewicki, Kustosz Lwowski, rozpoczął godną wspomnienia budowę Studni Błogostawionego Jana z Dukli przed laty z drewnianych jedynie tylko dachówek wykonanej teraz jednak z ciętych kamieni. Budowana jest dobrze jako wspaniała i wysoka konstrukcja. A na pewno najlepsza i [dobrze] zaplanowana. Studnia ta w istocie wyróżnia się jako źródło życia i zdrowia, z niej niezliczeni ludzie czerpią zdrowie i lekarstwa na wszystkie swoje dolegliwości” (tłum. M. Witkowski).

*„Anno 1755 [...] Hoc Anno Admodum Reverendum Pater Custos huiusque Conventus Felicianus Lewicki [...] Puteum Beati Ioannis de Dukla prope Ecclesiam iam olim a se caeptum ex secto lapide hoc anno complevit”.*¹⁹

¹⁵ Por. np. APBK, Akta dotyczące kultu bł. Jana z Dukli, 1703-1933, sygn. XXII-e-11, k. 99 „Kaietan Muratowicz [...] w Roku 1734 [...] napił się wody ze studni, która się Vulgo nazywa Błogosł. Jana z Dukli, z dobrą wiarą, y od tąd żadnego Paroxysmu nie miał”.

¹⁶ Por. np. *Błogostawiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący*, Lwów 1832, s. 100 „Jest studnia, której woda niezliczone defekta leczy, kto ją pije albo się w sporządzonej kąpieli w domu kąpie. Wodę tę ze studni ludzie biorą i wiele cudów doznawają”; W. J. Biegus, *Bł. Jan z Dukli. Patron Polski, Rusi i Litwy. Żywot, pieśni i nabożeństwo na jego cześć*, Rzeszów 1931, s. 73-74, Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, sygn. 28074 I „[...] wierni czerpią tę wodę do flaszek, flaszeczek, naczyń, stawiają ją następnie u grobu bł. Jana, skąd ją albo zaraz po poświęceniu, albo po skończonej oktawie zabierają do domu. Wystarczy raz ujrzeć całe mnóstwo owych flaszek i naczyń, znaczonych lub nie, stojących u grobu bł. Jana, by się przekonać, jaka wiara i ufność w pośrednictwo tego Sługi Bożego owiewa dotąd jeszcze serca wiernych”.

¹⁷ Por. A. Betlej, *Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła i klasztor OO. Bernardynów [w:] Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, Kraków 2012, T. 20, cz. 1, s. 13-70, s. 22.

¹⁸ Biblioteka Narodowa (BN), [...] *Acta Celeberrimi Prymarii Conventus Leopoliensis ad s. Andream Apostolum Almae Provinciae Russiae Immaculatae Conceptionis B. Virginis Mariae [...] Anno MDCCXXXV die XV 8bris [...] per P. F. Ioannem Capistranum Kwolek [...] inchoata* [Kronika Klasztoru Bernardynów we Lwowie z lat 1735-1757], rkps. 12403 III, k. 87v.

¹⁹ BN, [...] *Acta Celeberrimi Prymarii Conventus Leopoliensis*, dz. cyt., rkps. 12403 III, k. 129v.

„Roku 1755 [...] Tego Roku Przewielebny Ojciec Kustosz tego Konwentu Felicjan Lewicki [...] [budowę] Studni Błogostawionego Jana z Dukli w pobliżu Kościoła już niegdyś przez siebie podjętą z ciętego kamienia tegoż roku zakończył” (tłum. M. Witkowski).

Pomimo dostępnych informacji źródłowych, w literaturze wzmiankującej studnię bł. Jana z Dukli, pojawiają się rozbieżności co do czasu powstania obiektu. W 1903 r. Bogdalski podał późniejszą datę powstania obiektu: *„Dopiero w r. 1761 wykopano studnię i ponad nią wzniesiono otwartą z trzech stron kaplicę. Kosztowało to 18.000 złp., do czego Żurakowski, cześnik czerwonogrodzki i Sieprawski, wielki czciciel bł. Jana, przyczynili się kwotą 10.000 złp.”*²⁰

Natomiast takie same daty budowy studni jak w kronice klasztoru podał w 1926 r. Ferdynand Bostel. Autor ustalił, że studnia z ciosowego kamienia powstała w miejscu drewnianej, a jej budowa, którą rozpoczął w 1748 r. o. Felicjan Lewicki, trwała do 1755 r.²¹

Prace wokół studni kontynuowano w 1759 r., kiedy w pobliżu cembrowiny umieszczono kamienne koryto na wodę zabezpieczone żelazną kratą, a samą studnię otoczono drewnianym, malowanym ogrodzeniem:

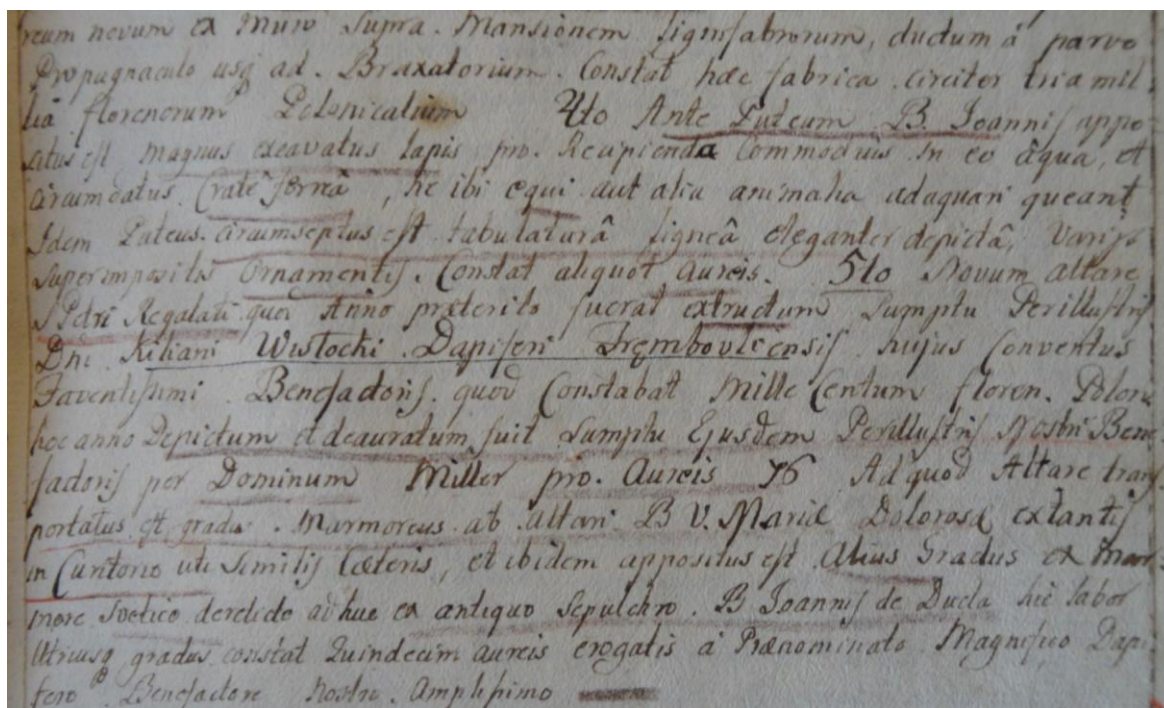
*„Anno 1759 [...] Fabrica Conventus, huius anni, haec erat: [...] 4to. Ante Puteum Beati Ioannis appositus est magnum excavatum lapis pro Recipienda Commodius. In eo aqua, est circumdatus Crate Ferrea, ne ibi equi aut alia animalia ad aquari queant. Idem Puteus circumseptus est, tabulaturam ligneam eleganter depictam, variis superimpositus ornamentis. Constat aliquot aureis”*²²

„Roku 1759 [...] Budowa klasztoru, tego roku, tak przebiegała: [...] 4. Przed Studnią Błogostawionego Jana umieszczono wielki wydrążony kamień do poręczniejszego czerpania. W nim woda została przykryta kratą żelazną by tamże nie tylko konie, ale i inne zwierzęta poić się nie mogły. Tę samą Studnię otoczono płotem ze sztachet drewnianych ładnie pomalowanych, w różne ornamenty. Kosztuje trochę pieniędzy” (tłum. M. Witkowski).

²⁰ Cz. Bogdalski, *Błogostawiony Jan z Dukli*, dz. cyt., s. 78.

²¹ F. Bostel, *Kościół i klasztor OO. Bernardynów we Lwowie*, [w:] *Kresy Wschodnie Rzeczypospolitej. Opisy i obrazy przeszłości*, oprac. S. Przybylski, Lwów 1926, s. 184-189, s. 186.

²² APBK, *Pragmatographia Theatrica ac Publicos, tum Celeberrimi ac Primarii Conventus leopoliensis FF. Minorum, Regul. Observ. ad S. Andream Apost. Almae Provinciae Russiae Immac. Concep. B. Virg. Mariae, [...] complectens A. 1758 die 23. Septembris [...] inchoata, et collecta. Anno [...] 1759no.*, sygn. XXII-a-2, s. 29.

Ryc. 2. Fragment kroniki klasztornej, 1759, APBK, *Pragmatographia Theatrica ac Publicos...*, sygn. XXII-a-2, s. 29

Podobną wiadomość podaną prawdopodobnie na podstawie tego samego źródła znajdujemy w publikacji Golichowskiego: „W r. 1759 studnię osłaniał parkan drewniany”.²³

Nie wiadomo jaką dokładnie formę miało drewniane ogrodzenie wzniesione w 1759 r., ani gdzie znajdowało się wspomniane przez kronikarza kamienne koryto. Żaden z tych elementów nie jest widoczny na przeanalizowanym materiale kartograficznym i ikonograficznym (por. niżej).

W zachowanych w Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie materiałach źródłowych znajdują się informacje o pracach renowacyjnych prowadzonych na dziedzińcach klasztornych w latach 1822-1825. Odnowiono wówczas kolumnę bł. Jana z Dukli usytuowaną przed kościołem, studnię na dziedzińcu oraz wykonano nawierzchnię dziedzińców klasztornych. Prace te sfinansowano ze sprzedaży sreber klasztornych, z których licytacji otrzymano 1166 florenów i 47 krajcarów. Z dnia 8 stycznia 1822 r. pochodzi dokument „Koszta i iberślagi na reparacyę statuy B. Jana z Dukli, studni i wyburkowanie obydwóch dziedzińców”.²⁴ Koszt naprawy studni miał wynieść 467 florenów i około 54 krajcary. Z roku 1823 zachowała się natomiast wzmianka o korespondencji urzędowej i zarządzeniach Gubernium oraz Urzędu Cyrkularnego lwowskiego w tej sprawie:

„Officium circulare Leopold. ditto 3. Martii 823. Numero 2245, significat [...], quod in sequelam Gubernial. Decreti ditto 18. Februar Numero 74554. relata ad suas altos ordinationes ditto 80

²³ N. Golichowski, *Kościół OO. Bernardynów*, dz. cyt., s. 110-111.

²⁴ APBK, *Akta dotyczące kultu bł. Jana z Dukli, 1703-1933*, sygn. XXII-e-11, k. 307.

*Novembris 822. Numero 57423. et suppletorie ditto 16o Februar 823 Numero 3004. ordinaverit, ut Quotans pecuniae 1166 Fl 47 kr. Cm pro invento argento via licitationis congestans, ad reparationem statuae B. Ioannis, item putei claustralis ac pavimentorum aulae, impendat. [...] Wydano za znalezione srebra fl 1166 kr. 47 C. M. aby obrocone były na reperacyą studni i statuy B. Jana z Dukli i wyplastrowanie obydwóch dziedzińców”.*²⁵

„Urząd Cyrkularny Lwowski, kopia z dn. 3 marca 1823 nr 2245 oznajmia [...], że w następstwie Dekretu Gubernialnego, kopia z dn. 18 lutego nr 74554 dotyczącego ich wysokich zarządzeń, kopia z dn. 8 listopada 1822 nr 57423 i dodatkowego, kopia z dn. 16 lutego 1823 nr 3004, zarządził, aby Kwotę pieniężną 1166 florenów 47 krajcarów Konwencyonalnej Monety za znalezione srebro w drodze licytacji pozyskaną, na naprawę statuy Bł. Jana, także studnię klasztorną jak i wybrukowanie dziedzińców, przeznaczyć” (tłum. M. Witkowski).

Samą studnię odnowiono w roku 1823, o czym świadczy również informacja zamieszczona w okolicznościowym druku wydanym z okazji obchodów 400-lecia śmierci bł. Jana z Dukli: *„Studnię bł. Jana odrestaurowano”.*²⁶ W kolejnym roku przełożony klasztoru ks. Salwator Radliński przedłożył końcowy rachunek z prac przy studni, kolumnie i brukowaniu dziedzińców: *„Wysokie gubernium zaasygnowało mnie Kwotą pieniężną w Konwencyonalnej Monecie w kassie cyrkularney Lwowskiej. Za znalezione Srebro w Murach tutejszych. Za te Pieniądze nakazano mnie podług Kosten Uiberschlag reperować Studnię bgo Jana i Figurę b. Jana z Dukli, także i podwórze, temu zadosyć uczyniłem, wyrachowawszy się z tych pieniędzy, złożyłem Rachunek w Roku 1824 do C. i K. Urzędu Cyrkularnegoa to do Nru 8964. i 14929/824.”.*²⁷

W dziewiętnastym stuleciu wygląd studni znajdującej się po południowej stronie kościoła na dziedzińcu klasztornym po raz pierwszy przedstawił Felicjan Łobeski.²⁸ Autor nie tylko omówił wygląd zewnętrzny studni, ale również opisał malowidła znajdujące się wewnątrz kopuły i jako jedyny zacytował w pełnym brzmieniu wszystkie inskrypcje:

„Studnię tę otaczają cztery kamienne filary, nakryte miedzianym kopułowatym dachem, na którego szczycie na osobnym postumencie znajduje się wyłożona statua klęczącego B. Jana z Dukli, wewnątrz zaś na sklepieniu wyobrażenie alfresco trumny z zwłokami tegoż świętego, strzeżone przez dwóch aniołów, i następujące liczbowe wiersze dość pięknej kompozycji, rozdzielone na wszystkie cztery kolumny: I. Chrystus wyrzekł te słowa: „trwać muszą na wieki, kto we mnie wierzy, wód żywych wyjdą z niego rzeki. II. Z tąd w Janie z Dukli nikt łask źródła nie przebierze, w nich życie, zdrowie, każdy w żywej czerpa wierze. III. To miejsce pierwaj było Jana z Dukli grobem, teraz jest wielu życiem, nowych łask sposobem. IV. Całem się sercem wylał

²⁵ APBK, Akta dotyczące kultu bł. Jana z Dukli, 1703-1933, sygn. XXII-e-11, k. 321. Wartość srebra klasztornego przeznaczanego na licytację wyniosła 1166 florenów 47 krajcarów podczas gdy koszt całkowity prac przy kolumnie, studni i dziedzińcu szacowano na 3180 florenów i około 14 krajcarów. APBK, Akta dotyczące kultu bł. Jana z Dukli, 1703-1933, sygn. XXII-e-11, k. 317, 319.

²⁶ *Pamiętka 400-letniego obchodu śmierci błogostawionego Jana z Dukli*, Lwów 1884, APBK, *Błog. Jan z Dukli. Artykuły w gazetach*, sygn. XXII-e-13.

²⁷ APBK, Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. *Kościół*, sygn. XXII-l-2

²⁸ F. Łobeski, *Opisy obrazów*, dz. cyt., s. 31.

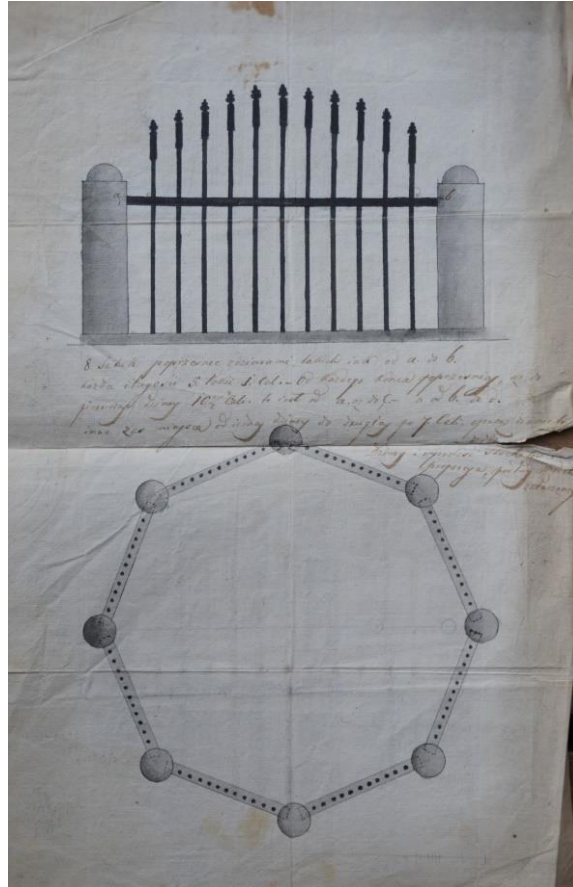
dla ludzkiej wygody Jan Duklan, kiedy z grobu toczy żywe wody. V. Długo przed ludzkim Jan tań grób widokiem, pozbywszy skarbu, płacze rześistym potokiem. VI. Zawsze Jan z łaską choć mu śmierć zawarła oczy, serce czułe na pomoc, żywe zdroje toczy. VII. Wdzięków anielskich nieraz tu słyszane pienie, niedziw! że z grobu skaczą wód żywych strumienie. VIII. Ze szczególną te łaską poświęcone wody, niebieskie światła dały widome dowody. IX. Stan wszelki i wiek każdy, płci różnej osoby, tu mają z mocną wiarą pomoc na choroby”.

Jednym z najstarszych przedstawień kościoła św. Andrzeja jest rycina Karola Auera (1818 - ?) z 1840 r., na której nie jest widoczna studnia, ukazana jest natomiast stojąca przed kościołem kolumna bł. Jana z Dukli, która została otoczona w 1823 r. żelaznymi sztachetami, odlanym w hucie Skolskiej.²⁹ Odnaleziony w Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie projekt tego ogrodzenia jest do pewnego stopnia zbieżny z wyglądem powstałego prawdopodobnie w tym samym czasie ogrodzenia studni bł. Jana na dziedzińcu klasztoru.

Ryc. 3. Kościół OO. Bernardynów, K. Auer, *Widok kościoła Bernardyńskiego we Lwowie*, A. Zawadzki *Galicya w obrazach czyli Galerya litografowanych widoków, okolic i najznakomitszych zabytków w Galicyi z opisaniem obrazów w języku polskim i niemieckim*, Lwów ok. 1840, ryc. 27, BN, sygn. A.4909/G.XIX/II-70

²⁹ F. Bostel, *Kolumna bł. Jana z Dukli we Lwowie, Odbitka z Księgi pamiątkowej ku czci Oswalda Balzera*, Lwów 1925, s. 10. Ogrodzenie ustawiono staraniem prowincjała Radlińskiego przy wsparciu wojewodziny Potockiej. Żelazne sztachety pochodziły z huty Skolskiej i zostały wykonane na polecenie Potockiej.

Ryc. 4. Projekt ogrodzenia kolumny bł. Jana z Dukli, ok. 1823, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nlb.

Krótki rys historii powstania studni wraz ze wzmianką o jej odnowieniu w 1859 r. podany został w wydanym w 1862 r., cytowanym wyżej *Życiorysie błogostawionego Jana z Dukli*. „[...] Obmurowano je [źródło wody] ciosem wspianiałym, a w r. 1859 odnowiono za staraniem Przw. X. [Przewielebnego Księdza] *Letusa Moslera Prowincjała*³⁰ i W. X. [Wielebnego Księdza] *Kantego Skoczylasa kapłana*³¹ powszechnie szanowanego, i niezmordowanego kaznodzieję, który gorliwemi mowami tyle zdziałał, że pobożni licznemi datkami przyczynili się wielce do

³⁰ O. Józef Mosler (1808-1863), w zakonie Letus, z prowincji galicyjskiej, prowincjał, wikariusz prowincji, definito prowincji, komisarz generalny, pełnił różne funkcje w klasztorach w Zbarażu, Gwoźdźcu, Kalwarii Zebrzydowskiej, we Lwowie gwardian klasztoru, proboszcz parafii i coetus formatorum. O. Mosler brał również udział w ruchu narodowym przy organizacji lwowskiego oddziału powstańczego Zaliwskiego w 1833 r. Por. H. E. Wyczawski OFM, *Bernardyni polscy*, T. III 1772-1946, Kalwaria Zebrzydowska 1992, s. 217-221, 255-258; J. K. Kachel OFM, *Bernardyni...*, dz. cyt., cz. 4 M-P, Warta 2004, s. 132-133.

³¹ O. Tomasz Skoczylas (1830-1877), w zakonie Jan Kanty, z prowincji galicyjskiej, definito prowincji, przebywał w klasztorach w Sokalu, Kalwarii Zebrzydowskiej, Gwoźdźcu i Leżajsku, we Lwowie pełnił funkcje duszpasterza i kapelana więzienia. Por. J. K. Kachel OFM, *Bernardyni...*, dz. cyt., cz. 5 R-T, Warta 2004, s. 155.

odnowienia z fundamentu pamiętki tak drogiej a zrujnowanej”.³² Z tekstu wynika, że stan obiektu był zły, a naprawa objęła całą budowlę.

W opublikowanym w 1862 roku artykule dotyczącym kościoła OO. Bernardynów w opisie podano, że ponad studnią znajduje się wsparta na mурowanych słupach otwarta kapliczka, zwieńczona złożoną figurą bł. Jana z Dukli.³³ Na zamieszczonej w artykule rycinie przedstawiającej kościół OO. Bernardynów widoczny jest po prawej stronie fragment studni. Jest to jednocześnie najstarsze zachowane przedstawienie tego zabytku. Za ogrodzeniem południowego dziedzińca od strony bramy wjazdowej dostrzec można filar, część arkady i fragment dachu studni z figurą.

Ryc. 5. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, Z. S., *Kościół OO. Bernardynów we Lwowie*, „Przyjaciół Domowy”, 1862, nr 32, s. 252, Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego, sygn. P 2931

³² *Życiorys błogostawionego Jana z Dukli*, Lwów 1862, s. 17. W dalszej części podano, że ks. Mosler odnowił również rzeźbę Jana z Dukli stojącą przed kościołem OO. Bernardynów. O. Tomasz Skoczyła, w zakonie Jan Kanty, z prowincji galicyjskiej (1830-1877), definitór prowincji, przebywał w klasztorach w Sokalu, Kalwarii Zebrzydowskiej, Gwoźdźcu i Leżajsku, we Lwowie pełnił funkcje duszpasterza i kapelana więzienia. J. K. Kachel OFM, *Bernardyni 1453-2003 kapłani i bracia zakonnicy prowincji polskich oraz kustodii św. Michała na Ukrainie. Wydanie jubileuszowe*, cz. 5 R-T, Warta 2004, s. 155.

³³ Z. S., *Kościół OO. Bernardynów we Lwowie*, „Przyjaciół Domowy”, 1862, nr 32, s. 252-253.

Pierwsza fotografia, na której widoczna jest studnia, została wykonana ok. 1865 r. przez Karola F. Langa. Za ogrodzeniem dziedzińca od strony zachodniej widoczne są zasłonięte częściowo przez drzewa filary belkowanie i kopia z figurą bł. Jana z Dukli. Studnia znajduje się w obniżeniu terenu, a w prześwitach arkad zamontowane jest ogrodzenie, prawdopodobnie metalowe, sięgające ok. 1/3 wysokości filarów, składające się z pionowych sztachet na poprzecznych belkach. Otwory montażowe tego niższego niż obecne ogrodzenia widoczne są współcześnie na bocznych ścianach filarów obiektu. W przęsłach między filarami dostrzec można niski cokół ogrodzenia, obecnie nie istniejący.

Ryc. 6-7. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, fot. K. F. Lang, ok. 1865, BN, sygn. F.12704/IV

Podczas dorocznych uroczystości bł. Jana z Dukli, patrona Lwowa, obchodzonych tradycyjnie w siódmą niedzielę po zielonych świątkach, kościół, kolumna i studnia bł. Jana z Dukli były w XIX w. regularnie iluminowane. Informacje o oświetlaniu studni w czasie trwających przez kilka dni obchodów pojawiały się w publikacjach i prasie codziennej: „*Na dziedzińcu klasztorным jest studnia, również w dni te rzęsiso oświetlona*”³⁴, „*Podczas tej uroczystości oświetlają także statuę świętego przed kościołem i studnią w podwórzu klasztorным, w miejscu gdzie był pierwotnie grób [...]*”³⁵, „*Pod czas tej uroczystości oświetlają kościół i statuę, a także i studnię*”

³⁴ W. Zawadzki, *Grody Polskie, opis historyczny dla dorastającej młodzieży*, Lwów 1866, s. 258.

³⁵ *Kościół o. o. bernardynów we Lwowie*, „Tygodnik Ilustrowany”, 1867, s. 112, Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego (BUŁ), sygn. P511.

z kaplicą na cmentarzu klasztorным [...]”³⁶, „Dziś wieczorem (t. j. 18 b. m.) kościół OO. Bernardynów i przyległa w klasztorным dziedzińcu położona studnia, gdzie dawniej był grób Bł. Jana z Dukli patrona kraju i miasta, będą świetnie uiluminowane z p[owodu solennego zakończenia oktawy uroczystości naszego świętego rodaka”.³⁷

W „Tygodniku Ilustrowanym” z 1867 r. w artykule na temat kościoła OO. Bernardynów podany został krótki opis studni wraz ze szczegółami zabytku: „Po nad studnią cztery filary kamienne dźwigają kopułę miedzianą, na której szczycie umieszczona jest pozłocista statua błog. Duklana w postawie klęczącej, podobnie jak na obelisku. Wewnątrz ozdabiają kopułę freski, przedstawiające aniołów dźwigających trumnę z ciałem świętego, a bieżące dokoła napisy wierszem opisują jego życie i cuda”.³⁸ Opis studni z artykułu z „Tygodnika Ilustrowanego” dokładnie powtórzono w cytowanej *Encyklopedyi do krajoznawstwa Galicyi* autorstwa A. Schneidera.³⁹

Ryc. 8. Widok kościoła OO. Bernardynów, *Kościół o. o. bernardynów we Lwowie*, „Tygodnik Ilustrowany”, 1867, s. 112, BUŁ, sygn. P511

³⁶ A. Schneider, *Encyklopedya do krajoznawstwa Galicyi pod względem historycznym, statystycznym, topograficznym [...]*, T. 1, Lwów 1871, s. 66.

³⁷ „Kurier Polski”, nr 169, R. I, z dnia 18 lipca 1875 r., s. 2.

³⁸ *Kościół o. o. bernardynów we Lwowie*, dz. cyt., s. 112.

³⁹ A. Schneider, dz. cyt., s. 66.

W obszernym artykule F. Waligórskiego poświęconym historii klasztoru i kościoła OO. Bernardynów znalazła się rycina z przedstawieniem fasady kościoła, kolumny bł. Jana z Dukli i fragmentu dziedzińca. Widok na studnię zaślania budynek umieszczony na pierwszym planie.⁴⁰

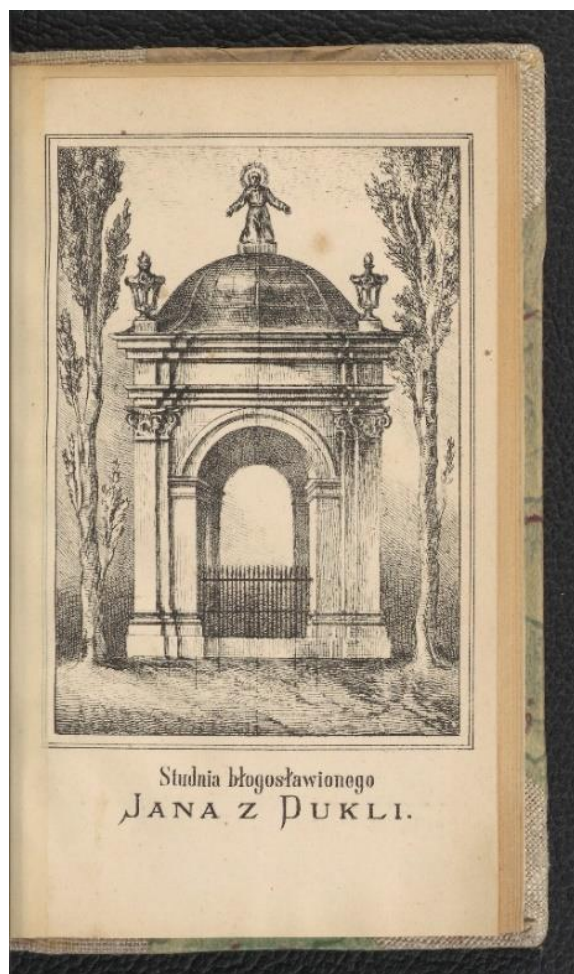

Ryc. 9. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, F. Waligórski, *Kościół i klasztor OO. Bernardynów we Lwowie*, „Strzecha”, 1869, R. 2, z. 2, s. 49, BJ, sygn. 821 III czasop.

W wydanej we Lwowie w 1872 r. książce *Błogosławiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący* powtarza się znana z wcześniejszego wydania z 1862 r. treść, książka natomiast wzbogacona została o ilustracje, w tym widok studni przy kościele OO. Bernardynów.⁴¹ Uproszczone rysunkowe przedstawienie potwierdza wygląd studni udokumentowany na fotografii Karola Langa z ok. 1865 r. Przęsła między filarami wypełnia niskie metalowe ogrodzenie składające się ze sztachet na poprzecznych belkach ustawione ponad murowanym cokołem. Ukazane zostały również niewidoczne na wcześniejszej fotografii wazony oraz dach kryty blachą, jednak bez zaznaczenia kształtu łusek w romby, natomiast z liniami podziału sugerującymi inny układ poszycia niż obecnie. Na rycinie przedstawiono także figurę świętego z widoczną ponad głową promienistą glorią podobną do istniejącej obecnie. Natomiast postument rzeźby ze szczytu kopuły jest niższy niż na fotografii.

⁴⁰ F. Waligórski, *Kościół i klasztor OO. Bernardynów we Lwowie*, „Strzecha”, 1869, R. 2, z. 2, s. 46-51, s. 49, Biblioteka Jagiellońska (BJ), sygn. 821 III czasop.

⁴¹ *Błogosławiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący*, Lwów 1872, s. 95.

Ryc. 10. Studnia św. Jana z Dukli przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, *Błogosławiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący*, Lwów 1872, tabl. między s. 96-97, BN, sygn. 246.950

Na pochodzącej ze zbiorów Biblioteki Narodowej fotografii Edwarda Trzemeskiego z około 1900 r. widoczny jest jedynie północny fragment kopuły i część belkowania tempietta.

Ryc. 11-12. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, fot. E. Trzemeski, ok. 1900, BN, sygn. F.62704/II

Kolejny przekaz ikonograficzny pochodzi z wydanej w 1903 r. cytowanej już publikacji Bogdalskiego. Zamieszczona na fotografii studnia na dziedzińcu klasztorным opisana jest błędnie jako powstała w miejscu pierwotnego grobu bł. Jana z Dukli. Zdjęcie jest najbardziej dokładnym przedstawieniem zabytku z dotychczas opisanych. Fotografia ukazuje obiekt od strony bramy wjazdowej na dziedziniec. Studnia położona jest poniżej ówczesnego poziomu terenu. W arkadach między filarami zamontowane jest ogrodzenie widoczne już na fotografii Langa z około 1865 r. oraz rycinie z publikacji wydanej w 1872 r. Ukazane na zdjęciu poszycie dachu różni się układem od obecnego. Przed studnią od strony zachodniej znajduje się prawdopodobnie wydrążone kamienne koryto.

Ryc. 13. Studnia św. Jana z Dukli przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, Cz. Bogdalski, *Błogostawiony Jan z Dukli. Wspomnienia z jego życia i czci pośmiertnej*, Kraków 1903, tabl. 9, BN, sygn. 1.019.635

W cytowanym już wydanym w 1911 r. opracowaniu dotyczącym historii kościoła OO. Bernardynów, autor zamieścił następujący opis studni: „*Studnia, w dziedzińcu od strony południowej kościoła, nosi imię błogostawionego Jana z Dukli. Zdobí ją rotunda murowana, dachem miedzianym półkolistym pokryta, i figura bł. Jana z Dukli. Wnętrze tej rotundy zdobí malowania, przedstawiające cuda za przyczyną bł. Jana od Boga otrzymane.*”⁴² Zamieszczona w tekście rycina dokładnie powtarza ilustrację z książki wydanej we Lwowie w 1872 r. *Błogostawiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący* (por. ryc. 10)

⁴² N. Golichowski, *Kościół OO. Bernardynów*, dz. cyt., s. 110-111.

Ryc. 14. Studnia św. Jana z Dukli przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, N. Golichowski, *Kościół OO. Bernardynów we Lwowie*, Lwów 1911, s. 111, BŚ, sygn. 322483 II

Na fotografii powstałej około 1916 r. przedstawiającej plac Bernardyński i kościół św. Andrzeja, widoczny jest za ogrodzeniem dziedzińca fragment studni z kopułą i figurą Duklana na postumencie.

Ryc. 15-16. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, ok. 1916, BN, sygn. Pocz.572

Przed rokiem 1919 w studni istniała już pompa służąca mieszkańcom okolicznych domów do czerpania wody. Na początku 1919 r. pompa ta uległa zepsuciu, przez co „odbiorcy [...] zmuszani są czerpać wodę przez zanurzanie naczyń w studnie – co jest wielce niebezpiecznym dla zdrowia publicznego”.⁴³

W latach 20. XX w. ukazywały się kartki pocztowe z przedstawieniem placu Bernardyńskiego i fasady kościoła w powtarzającym się ujęciu, na których można dostrzec zarysy obiektu. Zbiór takich pocztówek w Bibliotece Narodowej pochodzi z kolekcji Janusza Wasylkowskiego.⁴⁴

Ryc. 17-18. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, 1923-1926, BN, sygn. Poczt.591

W czerwcu 1925 r. inż. Witold Jakimowski sporządził *Kosztorys na roboty remontowe kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie*. Uwzględniono w nim renowację studni, której koszt miał pierwotnie wynieść 1 600 zł, jednak po uwzględnieniu konserwacji malowideł wewnątrz kopuły suma ta wzrosła do 2 000 zł. Planowano wówczas wykonanie następujących prac: ustawienie rusztowania do wysokości 8 m wewnątrz i na zewnątrz pawilonu, oczyszczenie gzymsu głównego z fryzem i architrawem wodą z dodaniem ługu lub sody za pomocą szczotek ryżowych, wykitowanie fug i szczelin zaprawą wapienno-cementową, oczyszczenie czterech filarów łącznie z detalem architektonicznym z uwzględnieniem możliwości obróbki dłutem archiwolt, oczyszczenie dwóch wazonów, wykonanie dwóch wazonów na wzór istniejących z kamienia polanowskiego, obrobienie dłutem węgara cokołowego, konserwację malowideł (pierwotnie planowano zakrycie malowideł gładką wyprawą wapienną z zatarciem),

⁴³ ABPK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Nieruchomości*, sygn. XXII-I-1, k. 447. Pompę naprawiano w kolejnych latach, por. niżej.

⁴⁴ Por. BN, sygn. Poczt.591, sygn. Poczt.592, sygn. Poczt.593, sygn. Poczt.594.

obciążenie gzymsu pod sklepieniem kopuły przy użyciu zaprawy wapienno-gipsowej, wykonanie posadzki betonowej w pawilonie ubitej na istniejącej warstwie betonu z zatarciem zaprawą cementową, remont pompy oraz oczyszczenie i ewentualne ponowne wyłączenie figury bł. Jana z Dukli wykonane złotem na mikstionie wraz z naprawą (uzupełnieniem) zniszczonych części kamienia, oczyszczenie oraz konserwację żelaznego ogrodzenia, częściową naprawę miedzianego poszycia kopuły.⁴⁵

Prace te prowadzone przez firmę „W. Jakimowski i R. Jarosz. Biuro Techniczne i Budowlane” zostały wykonane jeszcze w 1925 r., na co wskazuje pokwitowanie za otrzymane wynagrodzenie z dnia 28 stycznia 1926 r.⁴⁶

W kosztorysie uwagę zwraca informacja o wykonaniu dwóch wazonów z kamienia polanowskiego na wzór istniejących, zatem obecnie co najmniej dwa wazony z dachu tempietta są kopiami oryginalnych rzeźb.

⁴⁵ W. Jakimowski, *Kosztorys na roboty remontowe kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie*, APBK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół*, sygn. XXII-I-2, k. 137, 161.

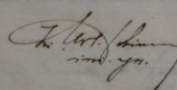
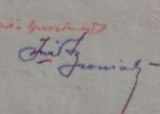
⁴⁶ ABPK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Nieruchomości*, sygn. XXII-I-1, k. 353; APBK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół*, sygn. XXII-I-2, k. 167.

= 6 =

P. Roboty przy studni:

1/ Wykonanie rusztowania przy użyciu materiału uzyskanego z rusztowania przy kolumnie św. Jana z Dukli wewnątrz pawilonu na wysokość około 6.00 cm. i wewnątrz, za samą robotą przy ustawieniu i rozebraniu, ryczałt	180.00 zł.
2/ Odkryscoszenie gresu słownego z fryzsem i architrawem, węgiel z dodaniem żużla lub soty przy użyciu szesnastki ryśowych, tudzież wykitowanie otwartych fug i szesnelin, zaprawę wapienno-cementową, ryczałt	45.00 "
3/ Odkryscoszenie j.w. 4 filarów wraz z węgłkami, bocznymi i szesnastkami pilastrami, kapielami, barami, architrawami, przysazem przy architrawach należy dżutem obrócić nastosom i o ile nie można krzyżując ich w ramie porówna do krzyżownicy architrawy, ryczałt	200.00 "
4/ Odkryscoszenie j.w. wazonów, sztuk 2. za 1 szt. po 12.00 zł. =	24.00 "
5/ Wykonanie 2 wazonów na wsr istniejących z kamienia polskiego wraz z osadzeniem, za sztukę po 250.00 zł. =	500.00 "
6/ Odnowienie węgara cokołowego t.j. obróbianie dżutem z 3 stron na gładko bez wymiary ciosów lecz z wykitowaniem otwartych szesnelin, ryczałt	120.00 "
7/ Wyrzucenie sklepienia wewnątrz kopuły wapiennej z gładkim szesnelin, ryczałt	400.00 "
8/ Obciążenie gresu pod sklepieniem w sprawie wapienno-gipsowej według danego profilu, ryczałt	80.00 "
9/ Wykonanie posadzki betonowej w pawilonie, składającej się z warstwy betonu 15 cm. gr. w stosunku mieszaniny 1:3:5 białej na istniejącej warstwie betonu z gładkim szesnelinem zaprawą cementową, łącznie z wygięciem pokrywy wraz z rusą i zamontowaniem pompy i ponownym zamontowaniem po wykonaniu posadzki, ryczałt	120.00 "
10/ Roboty różne i nieprzewidziane jak odkryscoszenie i ewentualne ponowne pozłożenie figury św. Jana na szczycie, wykonane szkłem na mikajonie, wycięcie oszkieł szklanych kamienia, dorobienie i osadzenie w to miejsce nowych. Oczyszczenie, polierowanie i polakierowanie ogrodzenia żelaznego, oszkiełowa naprawa pokrycia miedzianego, kopuły etc, lecz bez sprawdzenia nowej pompy, za szkobaniem szosogłowego rachunku.	100.00 "
	2.800.00
	1,800.00 zł.

Suma robót przy studni:

Ryc. 19. W. Jakimowski, *Koszty na roboty remontowe kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie*, APBK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół*, sygn. XXII-I-2, k. 137

W cytowanym już opisie kościoła i klasztoru OO. Bernardynów opublikowanym w 1926 r. Ferdynand Bostel podał, że studnia zbudowana została w stylu rokokowym i składała się z czterech profilowanych kamiennych słupów, na których spoczywała kopuła pokryta żelazną blachą polakierowaną pierwotnie na biało. Jest to pierwsza tak szczegółowa informacja o materiale poszycia dachu tempietta i jego wykończeniu. Ponadto autor podał, że ponad słupami na krawędzi kopuły znajdowały się cztery wazy kamienne, a na szczycie drewniana, pozłacana figura Jana z Dukli. Na sklepieniu kopuły znajdowało się malowidło przedstawiające trumnę św. Jana niesioną przez aniołów. Nad filarami w malowanych kartuszach zdaniem autora wykute były w kamieniu wiersze polskie na cześć świętego. Najprawdopodobniej autor przygotowywał publikację przed remontem obiektu, który miał miejsce w 1925 r., ponieważ napisał, że malowidła i inskrypcje były nieczytelne, a sama studnia znajdowała się w bardzo złym stanie grożącym zawaleniem.⁴⁷

⁴⁷ F. Bostel, *Kościół i klasztor OO. Bernardynów*, dz. cyt., s. 184-189, s. 186.

W roku 1929 według sprawozdania Konserwatora Okręgowego na Województwo Lwowskie „LWÓW m. woj. Konwentowi Bernardynów udzielono subwencji 2.500 zł. na konserwację stall i posadzki w kaplicy błog. Jana z Dukli i studzienki tegoż patrona na dziedzińcu kościelnym”.⁴⁸ Nie wiadomo jednak jaki dokładnie prace zostały wówczas wykonane.

Efektorem renowacji prowadzonej w 1925 lub 1929 r. była zmiana układu poszycia dachu z pasów blachy na zachowany do dnia dzisiejszego wzór łuski, co widoczne jest na wykonanej w 1930 r. fotografii przechowywanej w zbiorach Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie.⁴⁹

Ryc. 20. Fragment studni przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, fot. M. Munz, 1930, CPAHU, *Spuścizna Karola Badeckiego 1846-1939*, f. 138, on. 1, za: A. Betlej, *Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła i klasztor OO. Bernardynów* [w:] *Kościół i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, Kraków 2012, T. 20, cz. 1, s. 13-70, ryc. 284

Jeszcze na przełomie 1930 i 1931 r. gwardian klasztoru lwowskiego zwrócił się z pismem do premiera i wiceministra Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z prośbą

⁴⁸ *Sprawozdanie z działalności Konserwatora Okręgowego na Województwo Lwowskie, za czas od 1 kwietnia do 31 grudnia 1929*, LNNBUS OR; ZNiO, f. (fond) 26, rkps 20, k. 207 (s. 10).

⁴⁹ *Spuścizna Karola Badeckiego 1846-1939*, CPAHU, f. (fond) 138, on. (opis) 1, fot. za: A. Betlej, *Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła*, dz. cyt., s. 13-70, ryc. 28.

o pomoc finansową na remont klasztoru, w tym studni. W odpowiedzi podpisanej przez Generalnego Konserwatora Jerzego Remera, padła sugestia przesłania umotywowanego wniosku w celu otrzymania subwencji na konserwację w roku 1932.⁵⁰ Nie odnaleziono dokumentów mówiących o przyznaniu kredytów na ten cel, ani o zakresie ewentualnych prac przy studni.

W publikacji W. J. Biegusa *Bł. Jan z Dukli. Patron Polski, Rusi i Litwy. Żywot, pieśni i nabożeństwo na jego cześć* zamieszczona jest fotografia z widokiem studni w roku 1931. Na pokrywie studni wewnątrz tempietta ustawiono ołtarz urządany według Biegusa rokrocznie podczas lipcowej oktawy uroczystości bł. Jana z Dukli. Dobrze widoczny jest odnowiony w 1925 lub 1929 r. dach nad studnią ze zmienionym układem poszycia. Według autora w tym czasie we wnętrzu rotundy widoczne były polichromie „przedstawiające cuda za przyczyną bł. Jana od Boga otrzymane”. Woda z tej studni była wówczas wydobywana za pomocą wzmiankowanej wyżej naprawianej pompy na kołach.⁵¹

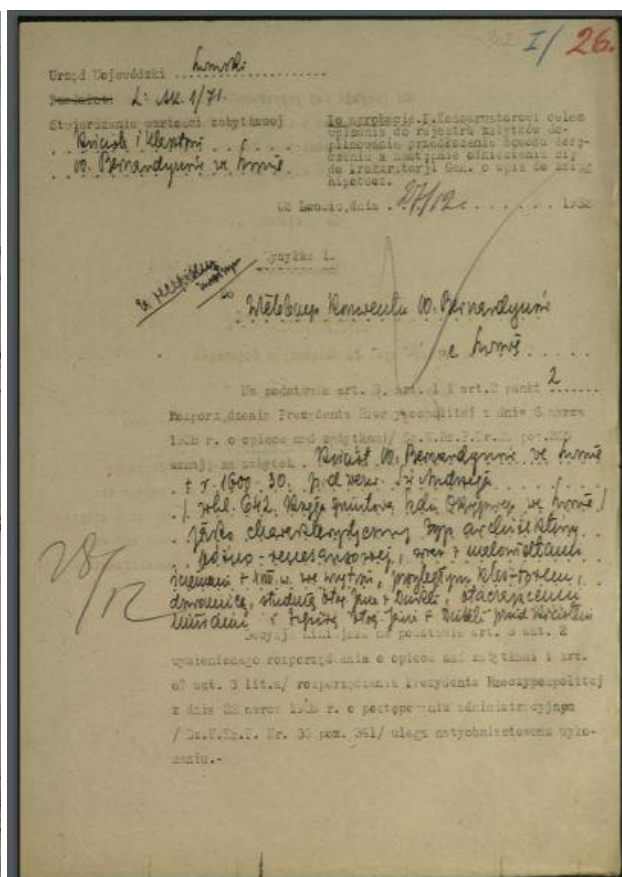
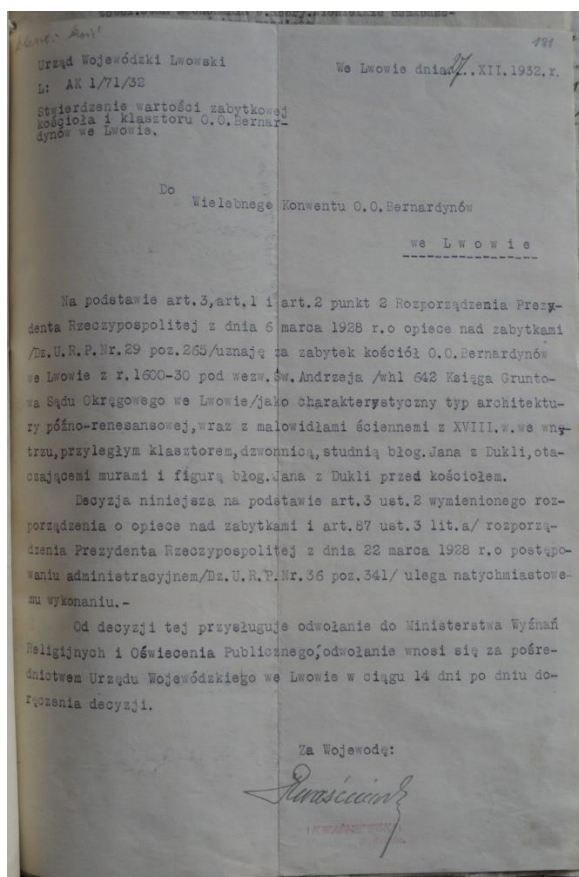

Ryc. 21. Studnia bł. Jana z Dukli przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, W. J. Biegus, *Bł. Jan z Dukli. Patron Polski, Rusi i Litwy. Żywot, pieśni i nabożeństwo na jego cześć*, Rzeszów 1931, s. 72, BU KUL, sygn. 28074 I

⁵⁰ APBK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół*, sygn. XXII-I-2, k. 179.

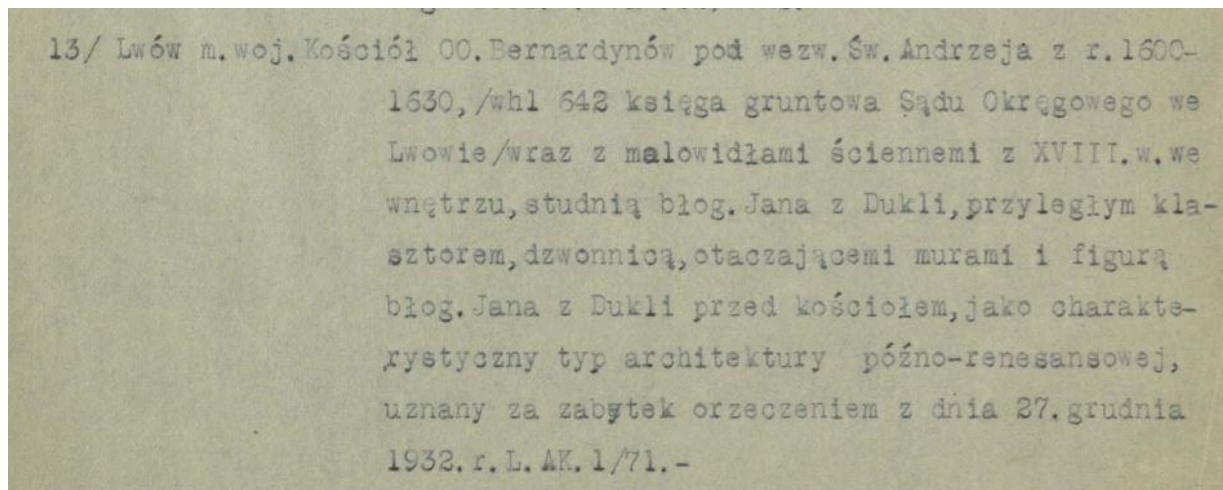
⁵¹ W. J. Biegus, *Bł. Jan z Dukli*, dz. cyt., s. 73.

27 grudnia 1932 r. decyzją Wojewody Lwowskiego nr AK 1/71/32 studnia bł. Jana z Dukli wraz z kościołem, klasztorem, dzwonnica, murami obronnymi i kolumną bł. Jana z Dukli, została uznana za zabytek.⁵²

Ryc. 22-23. Decyzja Wojewody Lwowskiego o uznaniu studni bł. Jana z Dukli za zabytek, APBK, Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół, sygn. XXII-l-2, s. 181; LNNBUS OR; ZNiO, Materiały w sprawie ochrony i restauracji pamiątek historyczno-architektonicznych w różnych miejscowościach. T. I. Miejscowości na litery A-M. 1905-1937, rkps. 27, k. 302a r

⁵² Pismo Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego z dn. 27 grudnia 1932 r., APBK, Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół, sygn. XXII-l-2, s. 181.

Ryc. 24. Fragment wykazu zabytków województwa lwowskiego, LNNBUS OR; ZNiO, *Spisy pamiątek architektury i sztuki lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego województw. 1920, cz. 2, rkps. 24, cz. 2, k. 88, pkt. 13*

Na podobieństwo między pomnikiem św. Jana z Dukli na kolumnie przed kościołem a figurą umieszczoną na studni zwrócił już uwagę w 1926 r. Bostel⁵³, a w 1937 r. Tadeusz Mańkowski. Badacz ten stwierdził, że twórca rzeźby na dachu budowli pozostawał pod wpływem figury z kolumny znajdującej się przed kościołem św. Andrzeja.⁵⁴ Porównanie obydwu rzeźb prowadzi jednak do wniosku, że powstały według dwóch wzorów. Rzeźba z kolumny oparta jest o wyobrażenie Jana z Dukli z przechowywanego niegdyś w klasztorze osiemnastowiecznego obrazu nieznanego autora, ukazującego apoteozę bł. Jana z Dukli chroniącego oblężony Lwów.⁵⁵ Rzeźba ze studni nawiązuje raczej do nie zachowanego obrazu z ołtarza głównego kościoła OO. Bernardynów autorstwa Giuseppe Carlo Pedrettiego, działającego we Lwowie w latach 1729-1732. Wizerunek ten znalazł się na kilku XVIII w. rycinach.

⁵³ F. Bostel, *Kościół i klasztor...*, dz. cyt., s. 186. Opisywane podobieństwo dotyczyło pozy postaci Duklana.

⁵⁴ T. Mańkowski, *Lwowska rzeźba rokokowa*, Lwów 1937, s. 151, przyp. 99.

⁵⁵ W. Szolginia, *Ikonaografia dawnego Lwowa. Najstarsze widoki Lwowa*, Warszawa 1991, s. 22. Obecnie obraz znajduje się w Muzeum Prowincji Ojców Bernardynów w Leżajsku.

Ryc. 25-26. Obraz *Apoteoza bł. Jana z Dukli*, XVIII w., fot. przed 1939, BN, sygn. F.120360 I; rycina z przedstawieniem ołtarza Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny i bł. Jana z Dukli w kościele OO. Bernardynów we Lwowie, ok. 1880-1900, MNK, nr. inw. III-ryc-16946

Przedstawienie z kolumny zbieżne jest także z wyobrażeniem błogostawionego Jana ukazany na miedziorycie Kazimierza Andrzeja Niedbałowicza (czynny ok. 1700 r.). Również Witold Szolginia uważał, że autor figury z kolumny mógł się wzorować na tej rycinie, która stanowiła ilustrację do wydanego w 1702 r. życiorysu błogostawionego Jana z Dukli.⁵⁶

⁵⁶ W. Szolginia, *Ikografia dawnego Lwowa. Najstarsze widoki Lwowa*, Warszawa 1991, s. 18; jedyny egzemplarz dzieła T. Józefowicza, *Krótkie zebranie życia i cudów błogostawionego Jana z Dukli*, Lwów 1702 r. znajduje się w Lwowskiej Narodowej Naukowej Bibliotece Ukrainy im. Stefanyka we Lwowie, por. P. Łukaszewicz, *Lwów w malarstwie i grafice od XVII wieku do roku 1939*, „Niepodległość i Pamięć”, 13/3 (24), 2006, s. 127-152, s. 128.

Ryc. 27. Rycina K. A. Niedbałowicza *Dobywanie Lwowa przez Kozaków i Tatarów* w dziele T. Józefowicza *Krótkie zebranie życia i cudów błogosławionego Jana z Dukli*, Lwów 1702 r., fot. M. Münz, ok. 1925, BN, sygn. F.22375/III

Obydwie rzeźby odróżnia zwłaszcza układ rąk i nóg oraz opracowanie szaty⁵⁷. Wzorem dla artysty wykonującego figurę bł. Jana na studni mógł być bezpośrednio obraz z ołtarza głównego lub ryciny będące jego kopią, a zwłaszcza miedzioryt Giovanniego Battisty Sintesa (ok. 1680-ok. 1760), umieszczony w wydanych w Rzymie w 1735 r. aktach procesu beatyfikacyjnego Duklana, przechowywanych we lwowskim klasztorze.⁵⁸ Przedstawienie w późniejszym okresie było kopiowane i popularyzowane.

⁵⁷ Do podobieństw należy zaliczyć krótką pelerynkę z kapturem, która nie występuje na przedstawieniu w obrazie ołtarzowym i wykonanych na jego podstawie rycinach.

⁵⁸ [S] *Acra Rituum Congregatione Emo, et Rmo D. Cardinali Pico de Mirandula Leopoliens. Canonizationis Beati Ioannis de Dukla Ordinis Minorum Observantiae S. Francisci. [...]*, Romae MDCCXXXII [1732], APBK, sygn. XXII-e-5, k. n1b.

Ryc. 28-29. Ryciny przedstawiające tzw. prawdziwy wizerunek Jana z Dukli, G. B. Sintes, *Vera Effigies Beati Joannis de Dukla, [S]Acra Rituum Congregatione Emo, et Rmo D. Cardinali Pico de Mirandula Leopoli. Canonizationis Beati Ioannis de Dukla Ordinis Minorum Observantiae S. Francisci. [...]*, Romae MDCCXXXII [1732], APBK, sygn. XXII-e-5, k. nlb.; B. Nicolo, *Vera Effigies Beati Joannis de Dukla*, ok. 1733-1740, MNK, nr. inw. MNK III-ryc.-18223

Ryc. 30-31. Ryciny przedstawiające tzw. prawdziwy wizerunek Jana z Dukli, J. Labinger, *Vera Effigies Beati Joannis de Dukla*, 1737, MNK, nr. inw. MNK III-ryc.-39694; *Błogostawiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący*, Lwów 1872, k. nlb, BN, sygn. 246.950

Ryc. 32. Obrazek dewocyjny z tzw. prawdziwym wizerunkiem Jana z Dukli, *Vera Effigies Beati Joannis de Dukla*, ok. 1810-1840, MNK, nr.inw. MNK III-ryc-16903

Zdaniem Mańkowskiego figura bł. Jana na studni w dziedzińcu klasztoru została wykonana z drewna pokrytego złożoną blachą. Autor uważał, że podobnie wykonano większość figur w bocznych ołtarzach kościoła Jezuitów we Lwowie. Zastosowana technika miała stanowić dodatkową ochronę dzieł przed wpływem warunków atmosferycznych.⁵⁹

Wygląd studni spoza ogrodzenia klasztornego dziedzińca w roku 1935 ukazuje fotografia ze zbiorów Biblioteki Narodowej.

Ryc. 33-34. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, ok. 1935, BN, sygn. F.7705/II

Natomiast samą figurę bł. Jana z Dukli ze szczytu studni przedstawia fotografia wykonana około roku 1939 pochodząca ze zbiorów Archiwum Nauki PAN-PAU w Krakowie.

⁵⁹ T. Mańkowski, dz. cyt., s. 23; por. A. Lipińska, *Materiał rzeźby. Między techniką a semantyką*, Wrocław 2009, s. 59, przyp. 14.

287. Kościół Bernardynów. Rzeźba Św. Jan z Dukli wieńcząca kopolkę studni. Stan sprzed r. 1939.

Ryc. 35. Rzeźba św. Jana z Dukli wieńcząca studnię przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, przed 1939, AN PAN-PAU, za: A. Betlej, *Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła i klasztor OO. Bernardynów* [w:] *Kościół i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, Kraków 2012, T. 20, cz. 1, s. 13-70, ryc. 287

W latach 1929-1946 inż. Janusz Witwicki wraz z zespołem wykonał Panoramę Plastyczną Dawnego Lwowa, makietę Lwowa w skali 1:200 i o wymiarach 4 na 3,6 metra. Panorama przedstawiała widok miasta w II połowie XVIII w. i zawierała również model kościoła i klasztoru OO. Bernardynów wraz ze studnią bł. Jana z Dukli. Autor w wywiadzie prasowym, jakiego udzielił w 1936 r. podał, że panorama powstała na podstawie bogatej dokumentacji archiwalnej i zdjęciowej: „Jeżeli idzie o materiał do rekonstrukcji to jest go prawie dosyć – chociaż pracy rekonstrukcyjnej nigdy nie może być dosyć. I tu pokazuje kolejno fotografie planów i widoków całości miasta z XVIII wieku, poszczególnych jego partii i poszczególnych obiektów; widoki panoramiczne i szczegółowe od roku 1613 do dnia dzisiejszego; zdjęcia pomiarowe zabytków. Poza tym zapiski archiwalne w zapisach. Minimalny to zresztą ułamek materiału zgromadzonego w zbiorach miejskich i prywatnych.”⁶⁰ W modelu studni uwagę zwraca dach budowli w kolorze niebieskim, nawiązujący do potwierdzonego archiwalnie koloru dachówek kościoła w latach czterdziestych XVIII w.

⁶⁰ Rozmowa ze sceptykiem na temat szkiców do Panoramy Plastycznej dawnego Lwowa, „Dziennik Polski”, 25 października 1936, za: <https://www.kurieregalicyjski.com/historia/postacie/114-w/4625-janusz-witwicki>, dostęp 12.12.2019.

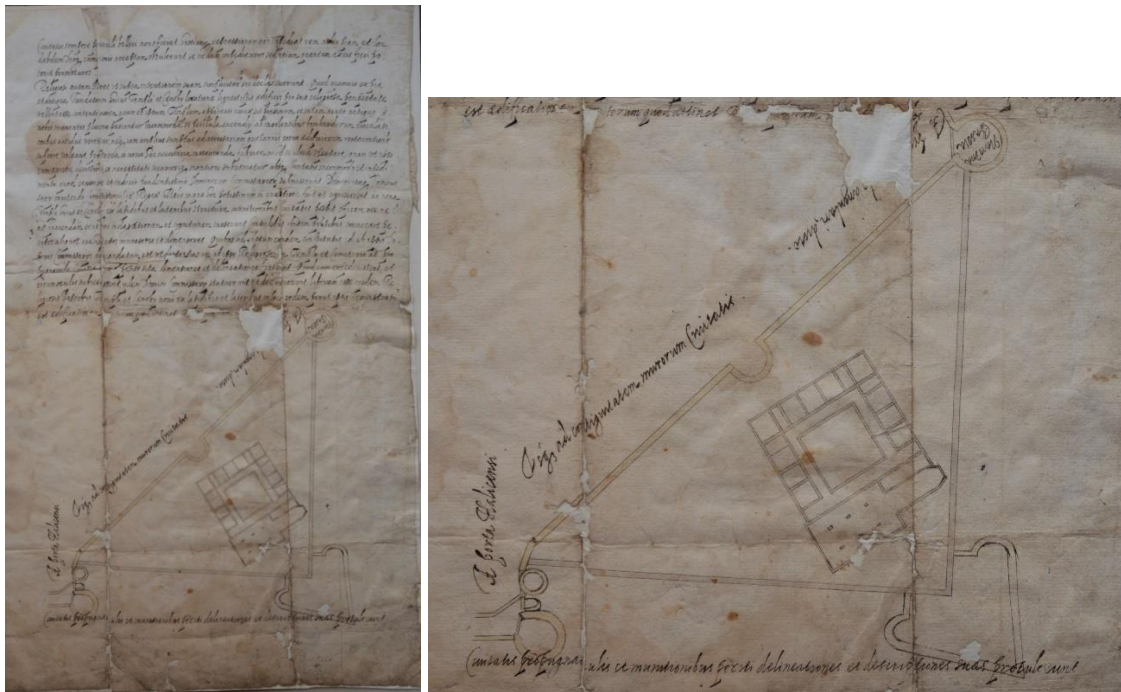
Ryc. 36. Fragment Panoramy Plastycznej Dawnego Lwowa, K. Szymański, *Janusz Witwicki – uparty do końca*, Kurier Galicyjski, 12/11/2015, za: <https://www.kuriergalicyjski.com/historia/postacie/114-w/4625-janusz-witwicki>, dostęp 12.12.2019

W 1946 r., ostatnim roku funkcjonowania klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie w nowych realiach politycznych ZSRR, powstała sporządzona przez Witolda Minkiewicza *Ocena orientacyjna wartości Kościoła i Klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie*. W punkcie czwartym opisano „kapliczkę bł. Jana nad studnią z kamienia ciosowego pochodząca z w. XVIII-go. Stan dobry” o wartości 40 000 zł. Wartość obiektu ustalono w cenach przedwojennych w złotych w złocie.⁶¹

⁶¹ W. Minkiewicz, *Ocena orientacyjna wartości Kościoła i Klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie*, 22 kwietnia 1946, APBK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół*, sygn. XXII-I-2, k. 189r-v. Tempietto wyceniono na taką samą kwotę jak obraz Franciszka Lekszyckiego *Ukrzyżowanie* (1679) z oratorium kościoła.

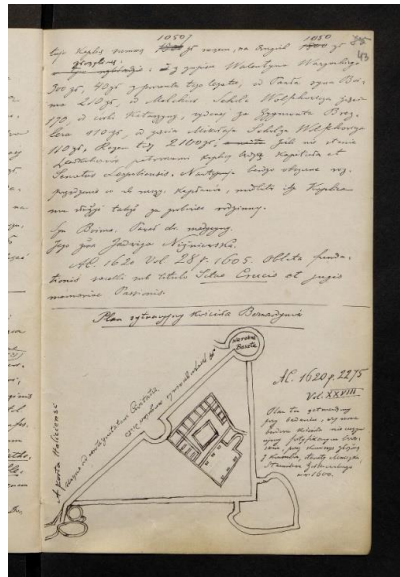
5. Przegląd materiałów kartograficznych

W przeglądzie materiałów kartograficznych uwzględniono niemal wyłącznie dokumenty na których zaznaczono studnię bł. Jana z Dukli. Wyjątkiem są zachowane dwa szkicowe plany sytuacyjne kościoła OO. Bernardynów pochodzące z 1601 r., z czasu gdy osobne komisje wojskowe, miejska i królewska zajmowały się sprawą włączenia kościoła w system fortyfikacji miasta.⁶² Szkice te są prawdopodobnie kopiami planu powstałego ok. 14 XI 1600 r. Jeden z dokumentów otrzymał klasztor, drugi został wpisany do akt miejskich. Z drugiego egzemplarza korzystał Władysław Łoziński, który wykonał przerys planu zachowany w notatkach badacza. Plany te ukazują po raz pierwszy murowany kościół i klasztor oraz teren dziedzińca klasztornego po południowej stronie kościoła, na którym w XVIII w. wzniesiono ponad studnią tempietto.

Ryc. 37-38. Plan sytuacyjny terenu kościoła OO. Bernardynów, 13 stycznia 1601, APBK, *Anno 1601 Facultas Ismi. Regis Sigismundi; pro extruenda praesenti Ecclesiae PP. Bernardinorum, cum omnibus [...]*, sygn. 169, k. 2v

⁶² Por. W. Łoziński, *Sztuka lwowska XVI i XVII wieku. Architektura i rzeźba*, Lwów 1901, s. 63-64. Plan klasztoru zachowany w Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie opublikowano kilkakrotnie wraz z tłumaczeniem całego dokumentu, por. o. A. Sitnik, zob. *Bernardyni lwowscy. Historia klasztoru i kościoła pod wezwaniem Świętych Bernardyna ze Sieny i Andrzeja Apostoła we Lwowie (1460-1785)*, Kalwaria Zebrzydowska 2006, s. 468, il. 4; W. F. Murawiec, A. K. Sitnik, K. Żuchowski, K. Gawicki, *Dokumenty papierowe i pergaminowe z lat 1571-1903 pochodzące z archiwum klasztornego OO. Bernardynów we Lwowie*, „Hereditas Monasteriorum” 1, 2012, s. 222-235, s. 228, ryc. 1; A. Betlej, *Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła i klasztor OO. Bernardynów [w:] Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, Kraków 2012, T. 20, cz. 1, s. 13-70, il. 5.

Ryc. 39. Plan sytuacyjny kościoła OO Bernardynów, BJ, Wł. Łoziński, *Notatki i wypisy z akt Archiwum Miejskiego we Lwowie, Archiwum Krajowego we Lwowie oraz Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich we Lwowie*, sygn. Rkp. 10031 I, k. 43

Z 1770 roku pochodzi plan miasta Lwowa autorstwa Jeana A. Doetscha, na którym schematycznie zaznaczono teren cmentarza przykościelnego i prawdopodobnie studnię. Reprint planu miasta Lwowa Doetscha z błędnie wydrukowaną datą „około 1750” znajduje się w zbiorach Biblioteki Narodowej⁶³

Ryc. 40-41. Plan miasta Lwowa, J. A. Doetsh, *Topographia Urbis Leopoldi cum suis adjacentibus Suburbis, circa a 1770*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, Glh 370, za: <https://www.lvivcenter.org/pl/umd/mapdetails/topographia-urbis-leopoldi-c1770/>, dostęp 12.12.2019 r.

⁶³ J. A. Doetsh, *Topographia Urbis Leopoldi cum suis adjacentibus suburbis: circa a 1750*, Lwów 1896, BN, sygn. ZZK 1 290.

Pierwszy znany plan, na którym z pewnością wrysowano wybudowaną w latach 1748-1755 studnię (tempietto), to plan miasta Lwowa autorstwa Josepha Daniela de Hubera z 1777 r., znajdujący się w Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv. Ukazano na nim cztery filary budowli oraz kolistą cembrowinę i opisano literami „br”[unnen] („studnia”).

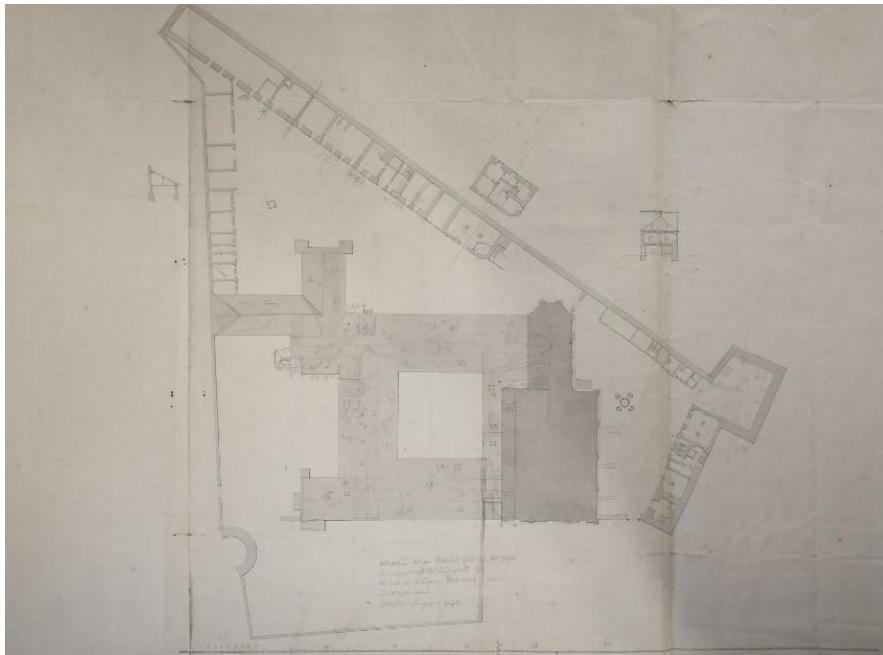

Ryc. 42. Plan miasta Lwowa, J. D. Huber, *Hauptstadt Lemberg*, 1777, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, Glh 371, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.5

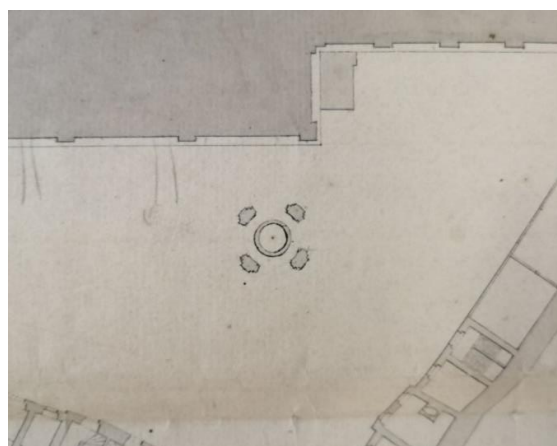

Ryc. 43. Fragment planu miasta Lwowa, J. D. Huber, *Hauptstadt Lemberg*, 1777, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, Glh 371, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.5

Dokładniejszy rzut studni bł. Jana z Dukli zawiera anonimowy plan sytuacyjny klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie z 1786 r., który pochodzi z zasobu Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie. Przedstawiono na nim jeszcze jedną prostopadłościenną (najprawdopodobniej drewnianą) studnię gospodarczą na dziedzińcu wschodnim klasztoru.

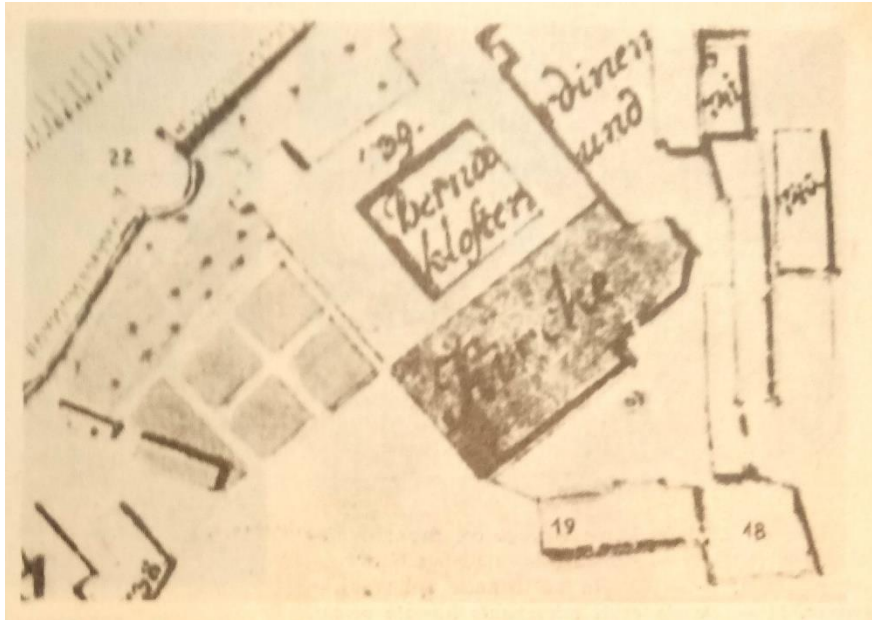

Ryc. 44. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie, *Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg*, 1786, CPAHU, ф. 726, on. 1: *Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943*, cnp. 1334: *Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg*, 1786, k. 1 [V.4]

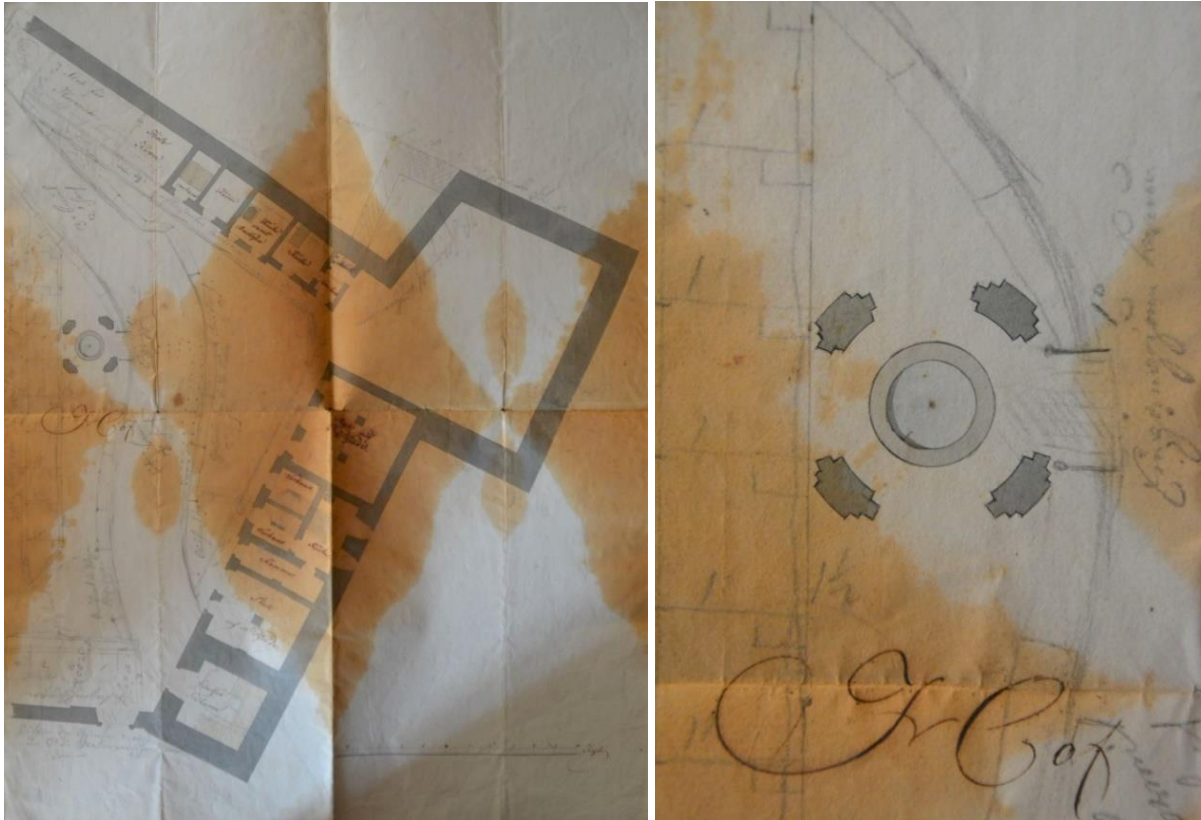
Ryc. 45. Fragment planu sytuacyjnego kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie, CPAHU, *Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg*, 1786, ф. 726, on. 1: *Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943*, cnp. 1334: *Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg*, 1786, k. 1 [V.4]

Omawiana studnia jest również wyraźnie widoczna na fragmencie zaginionego planu śródmieścia Lwowa z końca XVIII w., stanowiącym ilustrację do powstałego przed II wojną światową wydawnictwa naukowego Janusza Witwickiego (zm. 1946), który opublikowany został w 1971 r. w „Kwartalniku Architektury i Urbanistyki”.

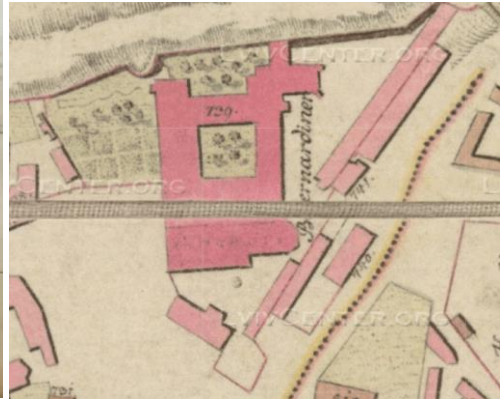
Ryc. 46. Fragment zaginionego planu śródmieścia Lwowa z kościołem i klasztorom OO. Bernardynów, koniec XVIII w., za: J. Witwicki, *Obwarowania śródmieścia Lwowa*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, T. XVI, z. 2-3, 1971, s. 139-204, s. 173

Szczegółowy rzut ukazujący cembrowinę studni i cztery filary tempietta łącznie z zaznaczonymi cokołami pilastrów na zewnątrz i wewnątrz budowli przedstawia plan sytuacyjny pomieszczeń w południowym dziedzińcu klasztoru OO. Bernardynów, wykonany prawdopodobnie w okresie po 1786-przed 1825. Na planie tym sporządzono w nieustalonym czasie odręcznie ołówkiem szkic regulacji dziedzińca z uwzględnieniem ogrodzonej barierami drogi omijającej studnię od strony południowej i projektowanymi po stronie zachodniej składami drewna. Do studni miało prowadzić przejście w ogrodzeniu drogi, zlokalizowane naprzeciw południowej arkady tempietta.

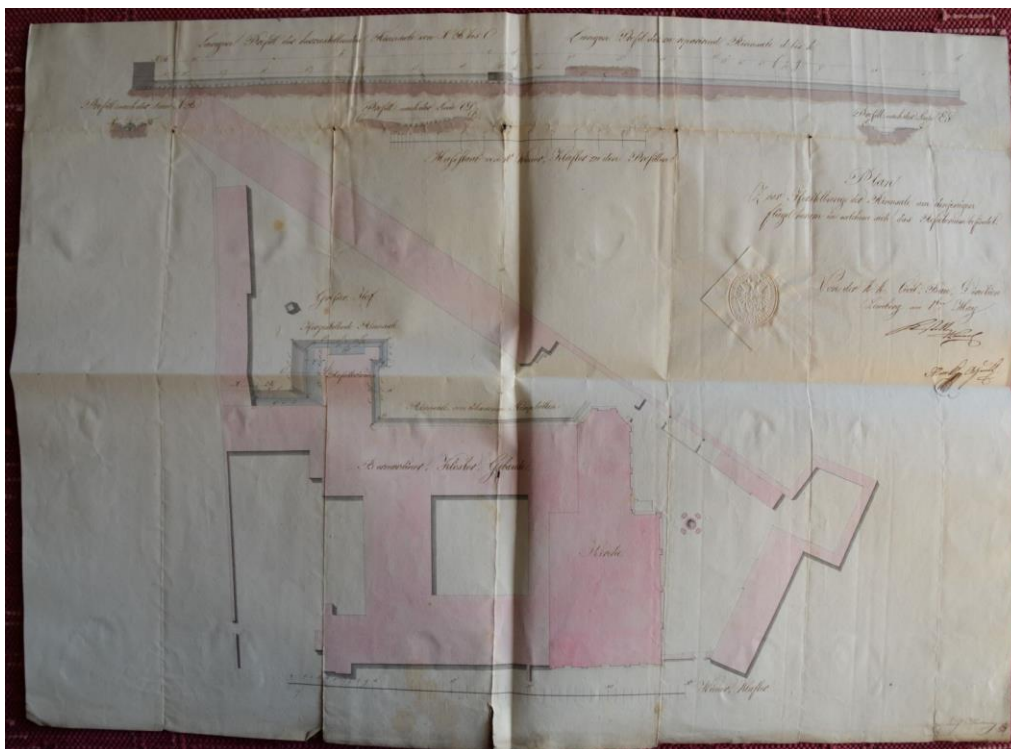
Ryc. 47-48. Plan sytuacyjny pomieszczeń w południowym dziedzińcu klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie i szkic regulacji dziedzińca, [po 1786 – przed 1825], APBK, Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb

Lokalizację studni na dziedzińcu klasztornym pod koniec osiemnastego stulecia przedstawia *Plan der Stadt Lemberg* z końca XVIII w. przechowywany w Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv.

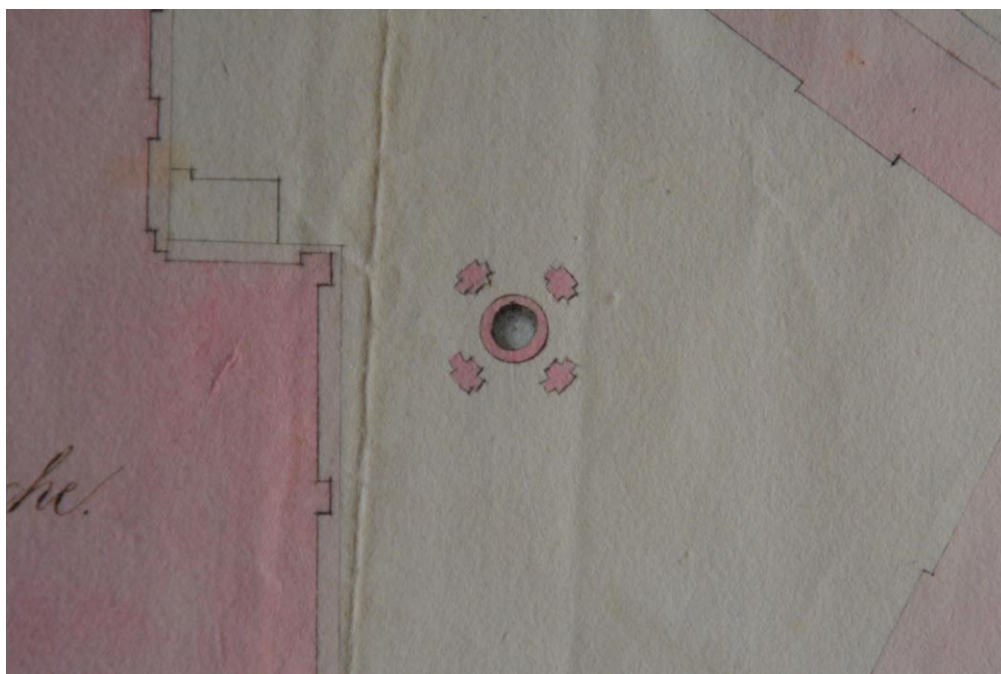

Ryc. 49-50. Plan miasta Lwowa i jego przedmieść z końca XVIII w., *Plan der Stadt Lemberg samt ihren Vorstädten*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 372/8, za: *Атлас українських історичних місц.* том 1 Львів, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.8

Sporządzony w 1819 r. *Plan wykonania ryzstoków przy skrzydle wschodnim klasztoru*, przechowywany w Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie ukazuje dość szczegółowo plan cembrowiny i tempietta, jednakże rzuty i wymiary filarów przedstawione są w sposób nieprawidłowy, bez właściwych proporcji i bez zaznaczenia zdwojonych cokołów zewnętrznych pilastrów.

Ryc. 51. Plan wykonania rynsztoków przy skrzydle wschodnim klasztoru, Plan zur Herstellung der Rinnsale um denjenigen Flügel herum im welchem sich das Refectorium befindet, [1 maja] 1819, APBK, Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb [Plan B]

Ryc. 52. Fragment planu wykonania rynsztoków przy skrzydle wschodnim klasztoru, Plan zur Herstellung der Rinnsale um denjenigen Flügel herum im welchem sich das Refectorium befindet, [1 maja] 1819, APBK, Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb [Plan B]

W 1825 r. sporządzono zachowany w Archiwum Prowincji w Krakowie *Plan sytuacyjny części miasta Lwowa naprzeciw klasztoru OO. Bernardynów*. W sposób schematyczny wyrysowano na nim rzut studni z zaznaczeniem czterech filarów tempietta.

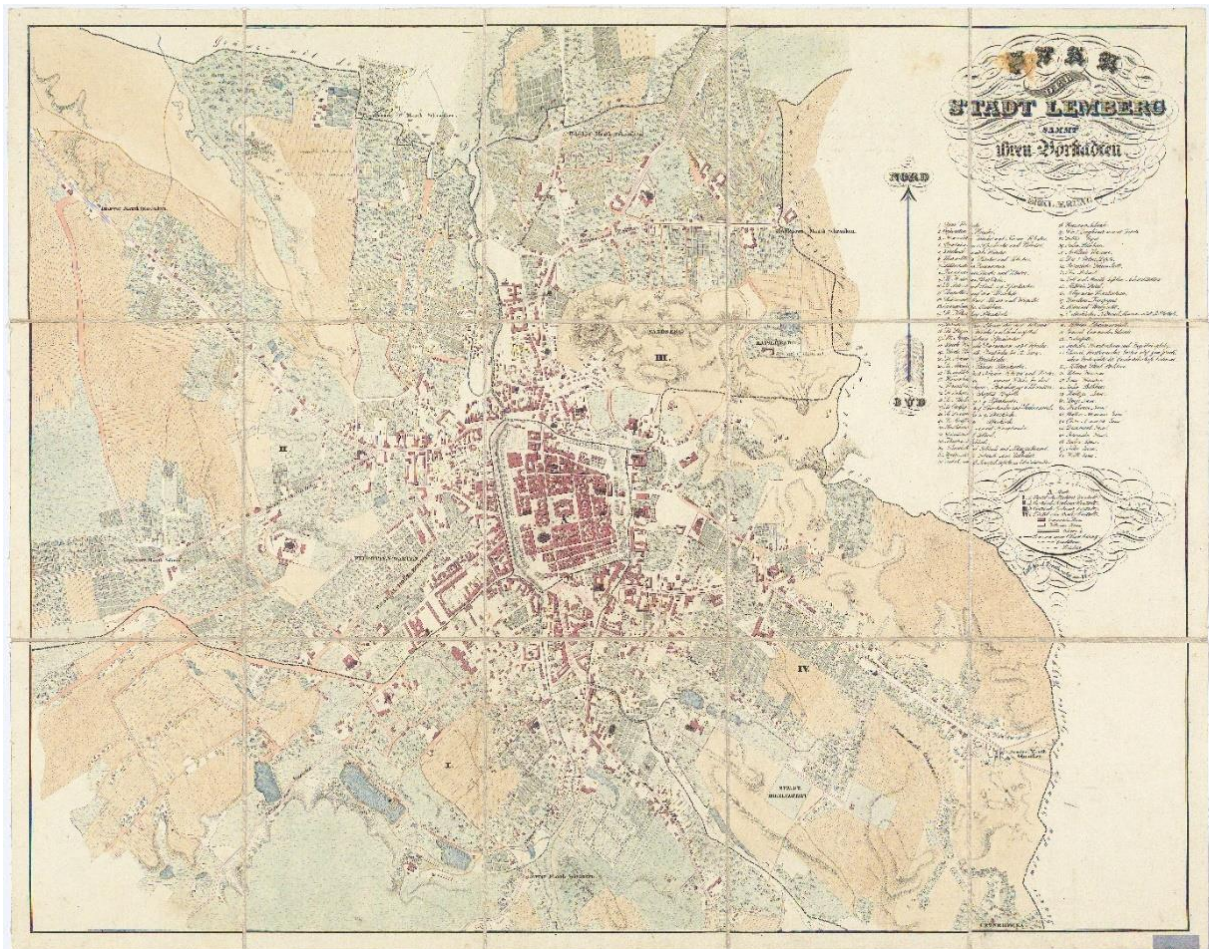

Ryc. 53. Wülffing (kop.), *Plan sytuacyjny części miasta Lwowa naprzeciw klasztoru OO. Bernardynów*, *Situations Plan Eines Theils der Stadt Lemberg in der Gegend des Bernhardiner Klosters*, 1825, APBK, *Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb

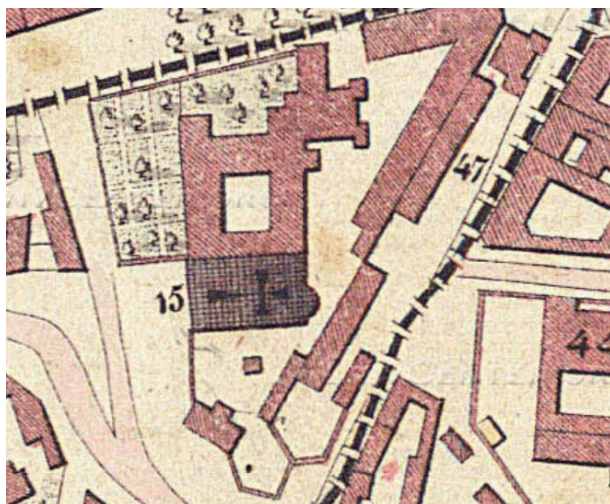
Ryc. 54. Wülffing (kop.), *Plan sytuacyjnego części miasta Lwowa naprzeciw klasztoru OO. Bernardynów*, *Situations Plan Eines Theils der Stadt Lemberg in der Gegend des Bernhardiner Klosters*, 1825, APBK, *Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb

Omawianą studnię, której rzut przedstawiono w formie czworoboku, ukazuje plan miasta Lwowa z 1829 r., znajdujący się w Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv.

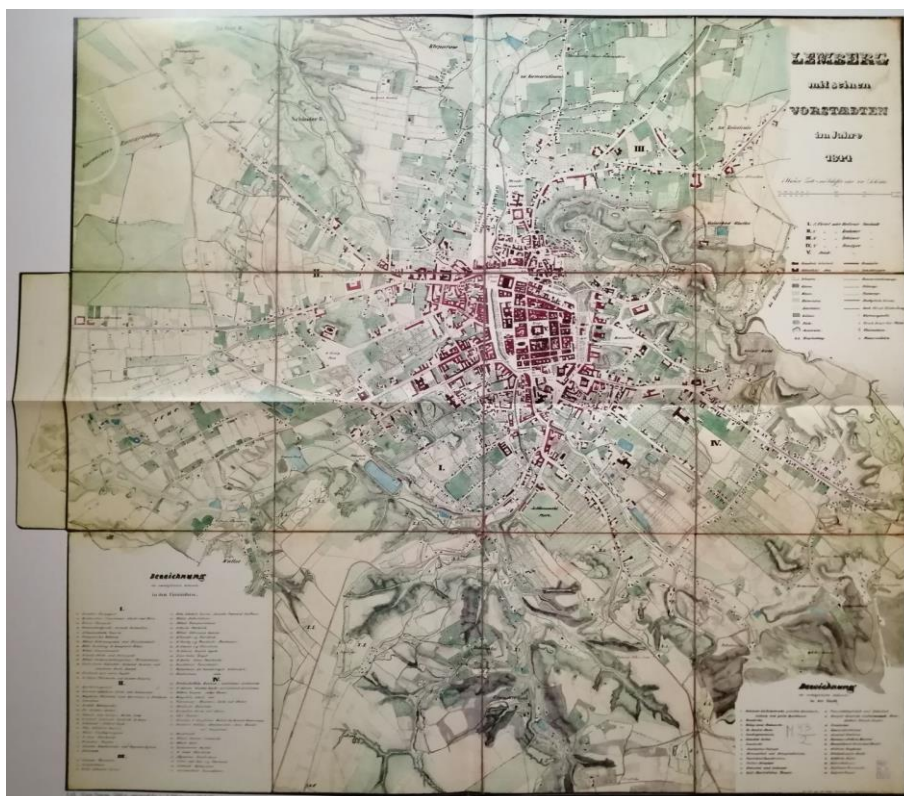
Ryc. 55. Plan miasta Lwowa z 1829, *Plan der Stadt Lemberg sammt ihren Vorstädten*, Wien, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 373, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.10⁶⁴

⁶⁴ Jednobarwny egzemplarz planu miasta Lwowa *Plan der Stadt Lemberg sammt ihren Vorstädten* przechowywany jest w zbiorach Biblioteki Narodowej, por. *Plan der Stadt Lemberg sammt ihren Vorstädten*, Wien, BN, sygn. ZZK 24 244. W opisie błędnie podano datę powstania tj. 1844 r.

Ryc. 56. Fragment planu miasta Lwowa z 1829, *Plan der Stadt Lemberg sammt ihren Vorstädten*, Wien, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 373, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.10

Na planie miasta Lwowa z 1844 r. ze zbiorów Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv przedstawiono studnię i obsadzone wokół niej cztery drzewa.

Ryc. 57. Plan miasta Lwowa, *Lemberg mit seinen Vorstaedten im Jahre 1844*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 376, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.12

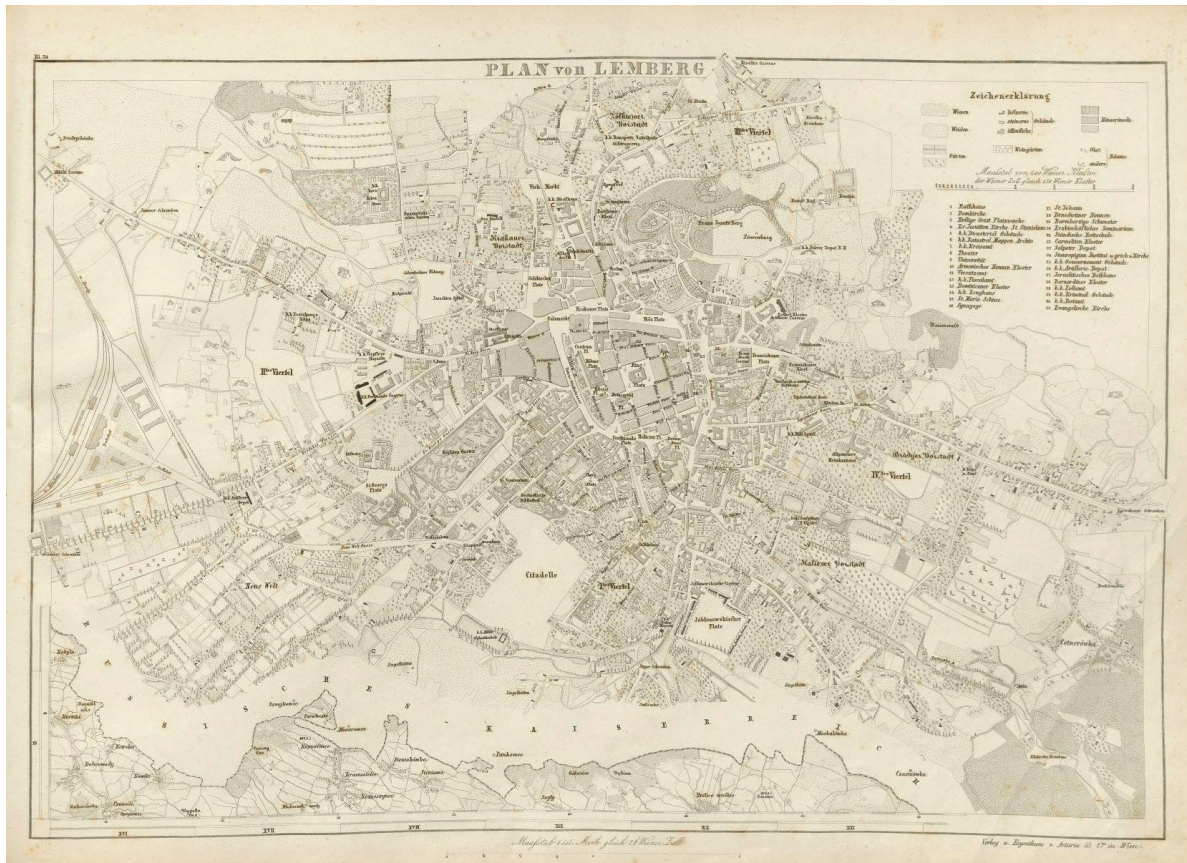
Ryc. 58-59. Fragment planu miasta Lwowa, *Lemberg mit seinen Vorstaedten im Jahre 1844*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 376, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.12; BN, sygn. ZZK 8 491

Fragment mapy katastralnej miasta z 1849, który opublikował w 1920 r. Ignacy Drexler, zawiera również schematycznie ukazany rzut studni przy południowej ścianie kościoła OO. Bernardynów.

Ryc. 60-61. Mapa katastralna części Lwowa z roku 1849, za: I. Drexler, *Wielki Lwów. Le grand Léopol*, Lwów 1920, s. 11.

Równie szkicowo przedstawiono studnię bł. Jana z Dukli na planie Lwowa autorstwa Carla Kummerera (Ritter von Kummersberg) z 1855 r., przechowywanym w Centralnej Bibliotece Geografii i Ochrony Środowiska Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN.

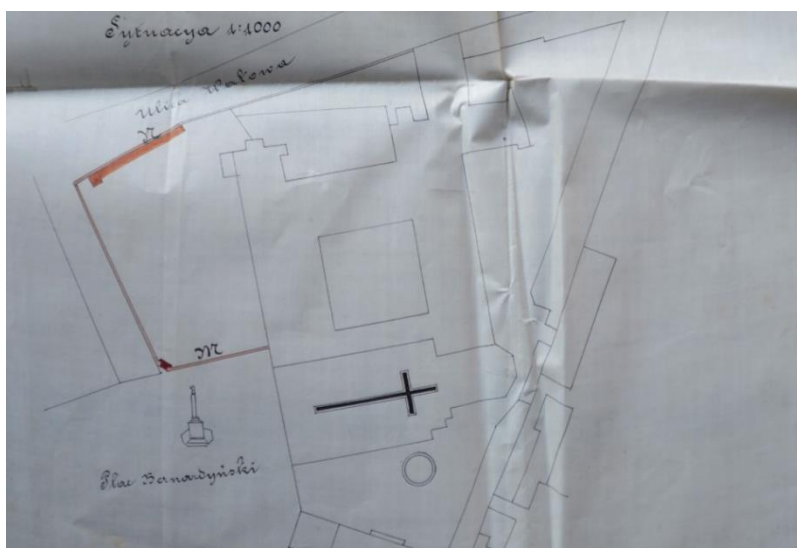

Ryc. 62. Plan miasta Lwowa, C. von Kummersberg, *Administrativ-Karte von den Königreichen Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau und den Herzogthümern Auschwitz, Zator und Bukowina* : in 60 Blättern, Bl. 24. *Plan von Lemberg*, Wien 1855, Centralna Biblioteka Geografii i Ochrony Środowiska Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, sygn. Ds.8578 [IX.7-m.23]

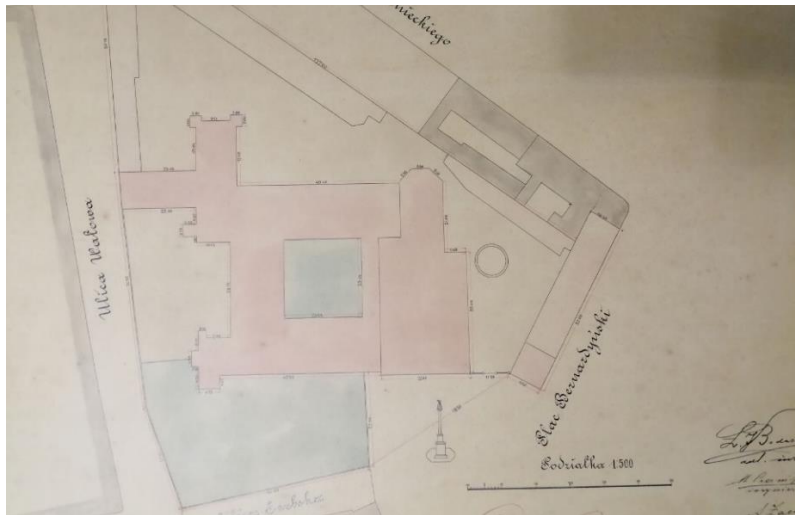
Ryc. 63. Fragment planu miasta Lwowa, C. von Kummersberg, *Administrativ-Karte von den Königreichen Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau und den Herzogthümern Auschwitz, Zator und Bukowina* : in 60 Blättern, Bl. 24. *Plan von Lemberg*, Wien 1855, CBGiOŚ IGiPZ PAN, sygn. Ds.8578 [IX.7-m.23]

Z końca lat osiemdziesiątych XIX w. pochodzi wykonany przez Łukasza Bodaszewskiego projekt kręgielni na terenie klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Studnię oraz tempietto ukazano na nim schematycznie za pomocą dwóch wpisanych w siebie okręgów.

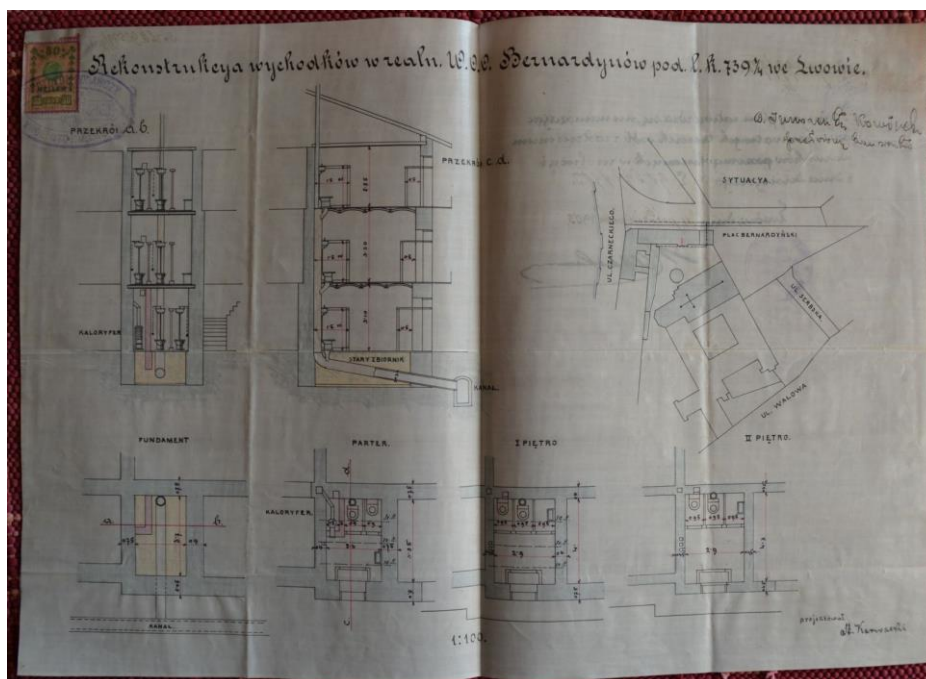
Ryc. 64. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, Ł. J. Bodaszewski, *[Projekt kręgielni na terenie klasztoru OO. Bernardynów]*, 1889, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX*, sygn. XXII-I-8, k. n1b

Analogicznie przedstawiono studnię na planie sytuacyjnym kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie sporządzonym w ramach przeprowadzonej przez Bodaszewskiego w 1892 r. inwentaryzacji architektonicznej kościoła i klasztoru.

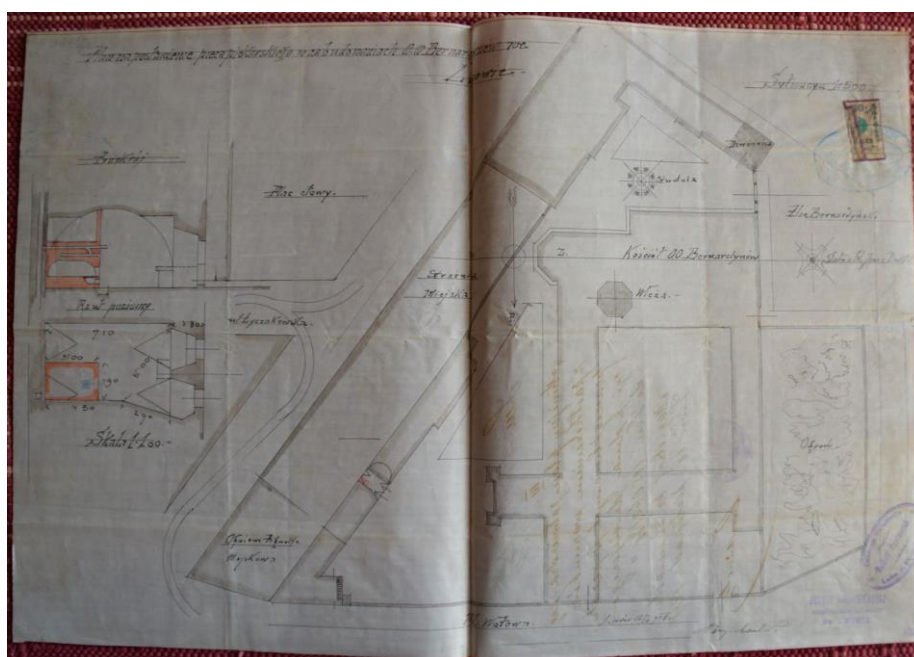

Ryc. 65. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, Ł. J. Bodaszewski, *Kościół i klasztor Bernardynów*, 1892, CPAHU, ф. 726, оп. 1: *Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943*, спр. 1348: *Kościół i klasztor Bernardynów we Lwowie, 1892*, k. 18

Również ogólne są przedstawienia omawianego obiektu na planach sytuacyjnych, jakie towarzyszą dotyczącym pomieszczeń klasztornych projektom budowlanym powstałym w 1903 i 1908 r. Plan z roku 1908 zawiera przy tym niezgodny z rzeczywistością rzut tempietta w kształcie konstrukcji ośmiofilarowej.

Ryc. 66. Rekonstrukcja wychodków w realności W. OO. Bernardynów pod l. k. 739 $\frac{1}{4}$ we Lwowie, 1903, APBK, Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. n1b

Ryc. 67. Plan na postawienie pieca piekarskiego w zabudowaniach OO. Bernardynów we Lwowie, 1908, APBK, Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. n1b

Dwa bardzo podobne do siebie plany sytuacyjne kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie wykonane ok. 1918 r. i 20 lipca 1918 r. ukazują orientacyjną lokalizację studni na

dziedzińcu w sposób analogiczny do planów Bodaszewskiego, tj. przy pomocy dwóch wpisanych w siebie okręgów.

Ryc. 68-69. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, Olszowski, *Plan sytuacyjny realności pod n. k. 826 1/4 - 741 1/4 i 739 1/4 własności konwentu OO. Bernardynów we Lwowie*, [ok. 1918], APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb*

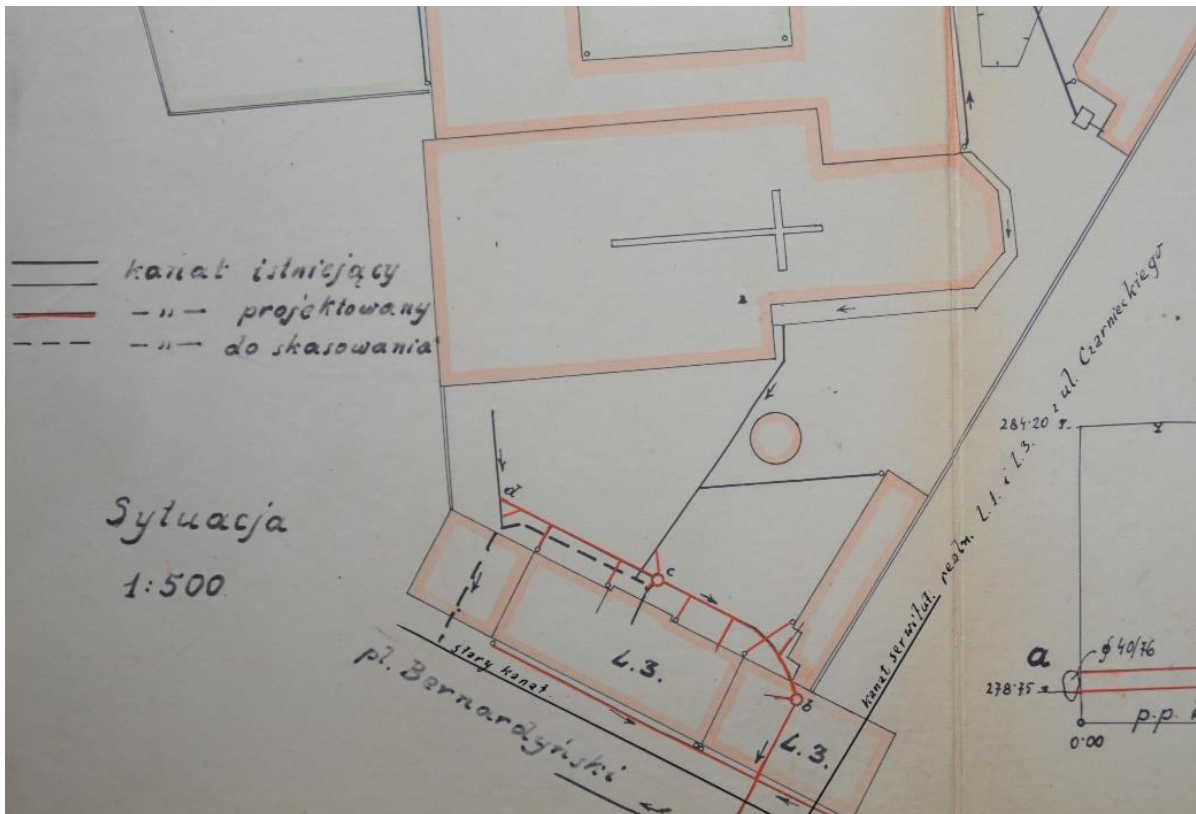
Ryc. 70-71. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, Goszek, *Plan sytuacyjny realności pod n. k. 826 1/4 - 741 1/4 i 739 1/4 własności konwentu OO. Bernardynów we Lwowie*, 20 lipca 1918, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb*

Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru lwowskiego bernardynów sporządzony został również w 1924 r. przez inż. Witolda Jakimowskiego w trakcie przygotowań do prac konserwatorskich, które miały być prowadzone w latach następnych. Studnię św. Jana z Dukli ukazano na nim za pomocą okręgu.

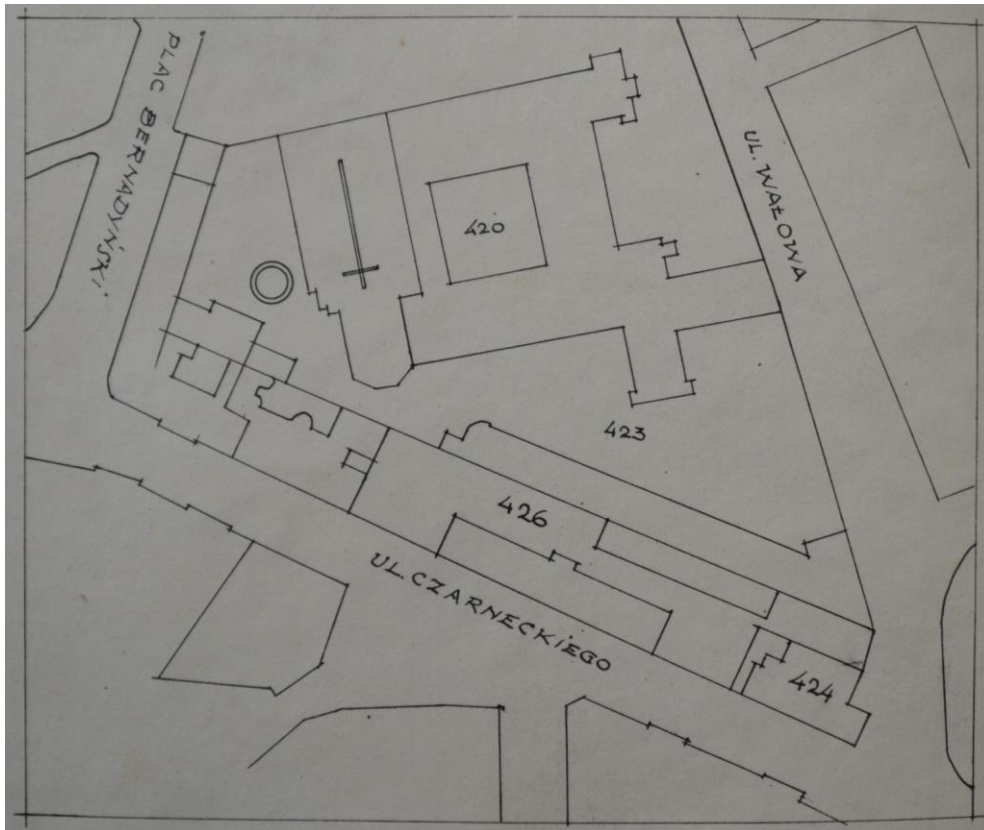
Ryc. 72. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, W. Jakimowski, 1924, APBK, *Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nIb.*

Podobnie przedstawiono studnię na planie sytuacyjnym zabudowań klasztornych, który został sporządzony w przedsiębiorstwie A. i M. T. Manowiczów w 1937 r. i dołączony do projektu kanalizacji kamienic stojących w klasztornej dzielnicy.

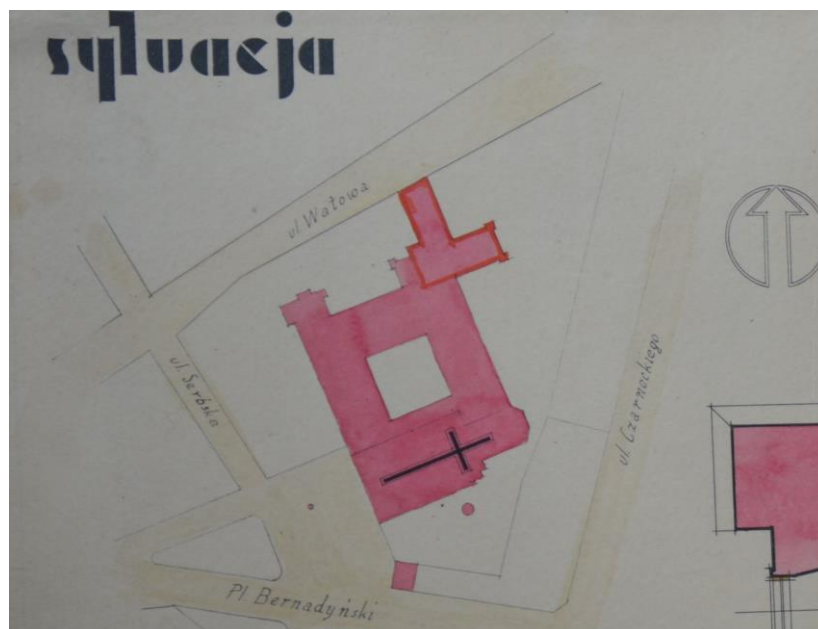

Ryc. 73. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, A. i M. T. Manowicz, *Kanalizacja kamienic*, 1937, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX*, sygn. XXII-I-8, k. nlb.

Zaznaczona schematycznie studnia widnieje też na dwóch nie datowanych planach zabudowań klasztornych powstałych w okresie międzywojennym i przechowywanych w Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie, wykonanym przez T. Sumowicza planie orientacyjnym, oraz planie sytuacyjnym kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, który sporządził A. Frydecki.

Ryc. 74. Plan orientacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, T. Sumowicz, *Plan orientacyjny*, 1918-1939, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nlb.

Ryc. 75. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, A. Frydecki, *Projekt przebudowy wnętrza z byłego X gimn. na klasztor, u OO. Bernardynów*, 1918-1939, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nlb.

6. Kalendarium do historii obiektu

- 1460 - budowa pierwszego kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie
- 1601-1630 - budowa murowanego kościoła i klasztoru
- po 1620 - powstanie cmentarza na terenie dziedzińca południowego klasztoru
- 1713 - wzmianka o leczniczych właściwościach wody ze studni
- 1728 - wzmianka o istnieniu studni w miejscu obecnej budowli
- 1733 - beatyfikacja Jana z Dukli
- 1748-1755 - budowa studni nazywanej studnią bł. Jana z Dukli
- 1759 - dalsze prace wokół studni, studnię otacza parkan drewniany
- 1761 - nie zweryfikowana informacja o budowie studni z donacji osób prywatnych
- 1823 - prace renowacyjne wykonane dzięki sprzedaży srebra klasztorowego, prawdopodobnie montaż żelaznego ogrodzenia
- 1859 - odnowienie obiektu
- 1866 - pierwsza wzmianka o iluminowaniu studni w czasie uroczystości kościelnych
- przed 1919 - montaż pompy służącej okolicznym mieszkańcom
- 1925 - kosztorys i renowacja studni, oczyszczenie i naprawa murów, konserwacja polichromii, rekonstrukcja dwóch wazonów, naprawa ogrodzenia i poszycia dachu, złocenie figury
- 1929 - subwencja Konserwatora Okręgowego udzielona klasztorowi na konserwację studni
- 1930 - fotografia ukazuje wymienione poszycie dachu w kształcie istniejącym obecnie
- 1930-1931 - pisma klasztoru do władz państwowych z prośbą o subwencję m. in. na konserwację studni
- 1931 - fotografia ukazuje tymczasowy ołtarz ustawiany na cembrowinie w czasie lipcowych uroczystości kościelnych oktawy bł. Jana z Dukli
- 1932 - uznanie za zabytek kościoła, klasztoru, dzwonnicy, murów obronnych, kolumny i studni bł. Jana z Dukli
- 1946 - wycena wartości obiektu

7. Indeks skrótów

AN PAN-PAU	- Archiwum Nauki Polskiej Akademii Nauk (PAN) i Polskiej Akademii Umiejętności (PAU)
APBK	- Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie
BJ	- Biblioteka Jagiellońska
BN	- Biblioteka Narodowa
BŚ	- Biblioteka Śląska
BU KUL	- Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
BUŁ	- Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego
CBGiOŚ IGiPZ PAN	- Centralna Biblioteka Geografii i Ochrony Środowiska Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
CPAHU	- Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie
LNNBUS OR; ZNiO	- Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. Stefanyka we Lwowie Oddział Rękopisów; Zakład Narodowy im. Ossolińskich
MNK	- Muzeum Narodowe w Krakowie

8. Bibliografia

8.1 Materiały źródłowe

8.1.1. Materiały kartograficzne

Doetsh J. A., *Topographia Urbis Leopoli cum suis adiacentibus suburbis, circa a 1750*, Lwów 1896, Biblioteka Narodowa, sygn. ZZK 1 290

Doetsh J. A., *Topographia Urbis Leopoli cum suis adiacentibus Suburbis, circa a 1770*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, Glh 370, za: <https://www.lvivcenter.org/pl/umd/mapdetails/topographia-urbis-leopolis-c1770/>, dostęp 12.12.2019

Kratochwil, Radoicsich, *Lemberg mit seinen Vorstaedten im Jahre 1844*, Lemberg 1844, Biblioteka Narodowa, sygn. ZZK 8 491

Kummersberg C. von, *Administrativ-Karte von den Königreichen Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau und den Herzogthümern Auschwitz, Zator und Bukowina : in 60 Blättern*, Bl. 24. *Plan von Lemberg*, Wien 1855, Centralna Biblioteka Geografii i Ochrony Środowiska Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, sygn. Ds.8578 [IX.7-m.23]

Plan der Stadt Lemberg samt ihren Vorstädten, 1802, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, Glh 372_8, za: *Атлас українських історичних місц. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014

Trentsensky J., *Plan der Stadt Lemberg samt ihren Vorstädten*, Wien ok. 1844, Biblioteka Narodowa, ZZK 24 244

8.1.2. Materiały rękopiśmienne

APBK - Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie

Pragmatographia Theatrica ac Publicos, tum Celeberrimi ac Primarii Conventus leopoliensis FF. Minorum, Regul. Observ. ad S. Andream Apost. Almae Provinciae Russiae Immac. Concep. B. Virg. Mariae, [...] complectens A. 1758 die 23. Septembris [...] inchoata, et collecta. Anno [...] 1759no., sygn. XXII-a-2

Processus in Causa Beatificationis et Canonizationis Venerabilis Servi Dei, Joannis de Dukla, [...] inchoatur, sygn. XXII-e-4

Akta dotyczące kultu bł. Jana z Dukli, 1703-1933, sygn. XXII-e-11

Błogostawiony Jan z Dukli. Artykuły w gazetach, sygn. XXII-e-13

Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Nieruchomości, sygn. XXII-l-1

Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół, sygn. XXII-l-2

Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-l-7

Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX, sygn. XXII-l-8

Anno 1601 Facultas Ismi. Regis Sigismundi; pro extruenda praesenti Ecclesiae PP. Bernardinorum, cum omnibus [...], sygn. 169

BJ – Biblioteka Jagiellońska

Łoziński Wł., *Notatki i wypisy z akt Archiwum Miejskiego we Lwowie, Archiwum Krajowego we Lwowie oraz Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich we Lwowie*, sygn. BJ Rkp. 10031 I

BN – Biblioteka Narodowa

[...] Acta Celeberrimi Prymarii Conventus Leopoliensis ad S. Andream Apostolum Almae Provinciae Russiae Immaculatae Conceptionis B. Virginis Mariae [...] Anno MDCCXXXV die XV 8bris [...] per P. F. Ioannem Capistranum Kwolek [...] inchoata [Kronika Klasztoru Bernardynów we Lwowie z lat 1735-1757], rkps. 12403 III

CPAHU – Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie

ф. (fond) 138, оп. (opis) 1: *Spuścizna Karola Badeckiego 1846-1939*

ф. (fond) 726, оп. (opis) 1: *Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943, спр. (sprawa) 1334: Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg, 1786*

ф. (fond) 726, оп. (opis) 1: *Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943, спр. (sprawa) 1348: Kościół i klasztor Bernardynów we Lwowie, 1892.*

ф. (fond) 742, оп. (opis) 1: *Zbiór map i planów, 1375-1945*

LNNBUS OR; ZNiO – Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. Stefanyka we Lwowie Oddział Rękopisów; Zakład Narodowy im. Ossolińskich

ф. (fond) 26 Urząd konserwatorski województwa lwowskiego

Sprawozdanie z działalności Konserwatora Okręgowego na Województwo Lwowskie, za czas od 1 kwietnia do 31 grudnia 1929, rkps. 20

Materiały lwowskiego urzędu konserwatorskiego w sprawie Rejestracji pamiątek historyczno-archiwalnych we wschodniej Galicji 1912-1929, rkps. 23

Spisy pamiątek architektury i sztuki lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego województw. 1920, cz. 2, rkps. 24, cz. 2

Materiały w sprawie ochrony i restauracji pamiątek historyczno-architektonicznych w różnych miejscowościach. T. I. Miejscowości na litery A-M. 1905-1937, rkps. 27

Kościół i klasztor OO. Bernardynów pod wezwaniem Św. Andrzeja nr rej. 26, rkps. 46

8.1.3 Materiały drukowane

Атлас українських історичних міст. том 1 Львів, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014

Józefowicz T., Krótkie zebranie życia i cudów błogostawionego Jana z Dukli, Lwów 1702

Pirawski T., Relatio status Almae Archidioecesis Leopoliensis ..., wyd. J. K. Heck, Lwów 1893

[S]Acra Rituum Congregatione Emo, et Rmo D. Cardinali Pico de Mirandula Leopoliensis. Canonizationis Beati Ioannis de Dukla Ordinis Minorum Observantiae S. Francisci. [...], Romae MDCCXXXII [1732], Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie, sygn. XXII-e-5

8.2. Opracowania

Baliński M., Starożytna Polska pod względem historycznym, jeograficznym i statystycznym, Warszawa 1885

Barącz S., Pamiętnik zakonu WW. OO. Bernardynów w Polsce, Lwów 1874

Betlej A., Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła i klasztor OO. Bernardynów [w:] Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego, Kraków 2012, T. 20, cz. 1, s. 13-70

Biegus W. J., Bł. Jan z Dukli. Patron Polski, Rusi i Litwy. Żywot, pieśni i nabożeństwo na jego cześć, Rzeszów 1931

Błogostawiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący, Lwów 1832

Błogostawiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący, Lwów 1872

Bogdalski Cz., *Błogostawiony Jan z Dukli. Wspomnienia z jego życia i czci pośmiertnej*, Kraków 1903

Bostel F., *Kolumna bł. Jana z Dukli we Lwowie, Odbitka z Księgi pamiątkowej ku czci Oswalda Balzera*, Lwów 1925

Bostel F., *Kościół i klasztor OO. Bernardynów we Lwowie*, [w:] *Kresy Wschodnie Rzeczypospolitej. Opisy i obrazy przeszłości*, oprac. S. Przybylski, Lwów 1926, s. 184-189

Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie. Przewodnik po zasobie archiwalnym, oprac. A. Krochmal, Warszawa 2005

Czerner O., *Lwów na dawnej rycinie i planie*, Wrocław 1997

Dawna fotografia lwowska 1839–1939, red. A. Żakowicz, Lwów 2004

Dokumenty Kościoła rzymskokatolickiego Archidiecezji Lwowskiej w zasobach Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie. Inwentarze, oprac. J. Wołczański, Kraków 2007

Dolinowski W., *Źródła do historii Kościoła katolickiego w zasobie Centralnego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie*, [w:] *Wiekowe bogactwo chrześcijaństwa. W 1050. rocznicę chrztu Polski*, red. M. Lubecka, J. Mironczuk, Ostrołęka 2016, s. 30-54

Drexler I., *Wielki Lwów. Le grand Léopol*, Lwów 1920

Dzieduszycki M., *Żywot Wacława Hieronima Sierakowskiego Arcybiskupa Lwowskiego*, Kraków 1868

Golichowski N., *Przed nową epoką. Materiały do historii OO. Bernardynów w Polsce*, Kraków 1899

Golichowski N., *Bł. Jan z Dukli. W 425 rocznicę skonu*, Lwów 1909

Golichowski N., *Kościół OO. Bernardynów we Lwowie*, Lwów 1911

Kachel J. K. OFM, *Bernardyni 1453-2003 kapłani i bracia zakonnicy prowincji polskich oraz kustodii św. Michała na Ukrainie. Wydanie jubileuszowe, cz. 4 M-P*, Warta 2004

Kachel J. K. OFM, *Bernardyni 1453-2003 kapłani i bracia zakonnicy prowincji polskich oraz kustodii św. Michała na Ukrainie. Wydanie jubileuszowe, cz. 5 R-T*, Warta 2004

Kantak K., *Bernardyni polscy, T.1 – 2*, Lwów 1933

Krzyżowski T., *Źródła do dziejów Kościoła rzymskokatolickiego i ormiańskokatolickiego w zasobie Państwowego Archiwum Obwodu Lwowskiego we Lwowie - zespół Urzędu Wojewódzkiego. Inwentarz archiwalny*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, nr 105 (2016), s. 125-195

Lipińska A., *Materiał rzeźby. Między techniką a semantyką*, Wrocław 2009

Lwów z teki rysunków architektonicznych Zbigniewa Haicha. Spacer 2, Poznań 1991

Łobeski F., *Opisy obrazów znajdujących się w kościołach miasta Lwowa, Kościół parafialny pod wezwaniem ś. Jędrzeja przy klasztorze OO. Bernardynów na Halickiem przedmieściu*, „Dodatek Tygodniowy do Gazety Lwowskiej”, 1853, nr 8, s. 31

Łoziński W., *Sztuka lwowska w XVI i XVII wieku. Architektura i rzeźba*, Lwów 1901

Łukaszewicz P., *Lwów w malarstwie i grafice od XVII wieku do roku 1939*, „Niepodległość i Pamięć”, 13/3 (24), 2006, s. 127-152

Mańkowski, *Lwowskie kościoły barokowe*, Lwów 1932

Mańkowski T., *Lwowska rzeźba rokokowa*, Lwów 1937

Mańkowski T., *Dawny Lwów – jego sztuka i kultura artystyczna*, Londyn 1974

Murawiec W. F., Sitnik A. K., Żuchowski K., Gawicki K., *Dokumenty papierowe i pergaminowe z lat 1571-1903 pochodzące z archiwum klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie*, „Hereditas Monasteriorum” 1, 2012, s. 209-283

Panorama plastyczna dawnego Lwowa, Lwów 1936

Pamiętka 400-letniego obchodu śmierci błogosławionego Jana z Dukli, Lwów 1884

Schneider A., *Encyklopedia do krajoznawstwa Galicyi pod względem historycznym, statystycznym, topograficznym [...]*, T. 1, Lwów 1871

Sitnik A., *Bernardyni lwowscy. Historia klasztoru i kościoła pod wezwaniem Świętych Bernardyna ze Sieny i Andrzeja Apostoła we Lwowie (1460-1785)*, Kalwaria Zebrzydowska 2006

Szolginia W., *Historiografia urbanistyki i architektury dawnego Lwowa*, Warszawa 1989

Szolginia W., *Ikonoграфия dawnego Lwowa. Najstarsze widoki Lwowa*, Warszawa 1991

Z. S., *Kościół OO. Bernardynów we Lwowie*, „Przyjaciel Domowy”, 1862, nr 32, s. 252-253

Życiorys błogosławionego Jana z Dukli, Lwów 1862

Tomkiewicz W., *Dzieje obwarowań miejskich Lwowa*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, T. XVI, z. 2-3, 1971, s. 93-138

W 200-letnią rocznicę beatyfikacji błog. Jana z Dukli, „Przewodnik Katolicki”, 1933, R. 39, nr 24 s. 371-372

Waligórski F., *Historia fundacji kościołów i klasztorów lwowskich*, „Rozmaitości”, 1858, nr 35, s. 273-276

Waligórski F., *Kościół i klasztor OO. Bernardynów we Lwowie*, „Strzecha”, 1869, R. 2, z. 2, s. 46-51

Wiczkowski J., *Lwów, jego rozwój i stan kulturalny oraz przewodnik po mieście*, Lwów 1907

Witwicki J., *Obwarowania śródmieścia Lwowa*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, T. XVI, z. 2-3, 1971, s. 139-204

Wyczawski H. E., *Katalog Archiwum prowincji OO. Bernardynów w Krakowie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. III-VI, Lublin 1961-1963

Wyczawski H. E., *Błogosławiony Jan z Dukli*, [w:] *Polscy święci*, red. O. J. R. Bar OFMConv., T. 3, Warszawa 1984, s. 133-184

Zajączkowski S., *Archiwum Archidiecezjalne obrządku łacińskiego we Lwowie*, Lwów 1932

Zubrzycki-Sas, J. K., *Zabytki miasta Lwowa (z 77 rysunkami). W rocznicę dziesięciolecia Polski*, Lwów 1928

Zawadzki A., *Galicya w obrazach czyli Galerya litografowanych widoków, okolic i najznakomitszych zabytków w Galicyi z opisaniem obrazów w języku polskim i niemieckim*, Lwów ok. 1840

Zawadzki W., *Grody Polskie, opis historyczny dla dorastającej młodzieży*, Lwów 1866

8.3. Źródła internetowe

<https://www.lvivcenter.org/pl/umdm/mapdetails/topographia-urbis-leopolis-c1770/>, dostęp 12.12.2019

<https://www.kuriergalicyjski.com/historia/postacie/114-w/4625-janusz-witwicki>, dostęp 12.12.2019

9. Spis ilustracji

- Ryc. 1. Fragment dokumentu dotyczącego budowy obwarowań wokół klasztoru OO. Bernardynów, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Nieruchomości*, APBK, sygn. XXII-I-1, k. 168v
- Ryc. 2. Fragment kroniki klasztornej, 1759, APBK, *Pragmatographia Theatrica ac Publicos...*, sygn. XXII-a-2, s. 29
- Ryc. 3. Kościół OO. Bernardynów, K. Auer, *Widok kościoła Bernardyńskiego we Lwowie*, A. Zawadzki *Galicya w obrazach czyli Galerya litografowanych widoków, okolic i najznakomitszych zabytków w Galicyi z opisaniem obrazów w języku polskim i niemieckim*, Lwów ok. 1840, ryc. 27, BN, sygn. A.4909/G.XIX/II-70
- Ryc. 4. Projekt ogrodzenia kolumny bł. Jana z Dukli, ok. 1823, APBK, *Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nlb.
- Ryc. 5. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, Z. S., *Kościół OO. Bernardynów we Lwowie*, „Przyjaciel Domowy”, 1862, nr 32, s. 252, BUŁ, sygn. P 2931
- Ryc. 6-7. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, fot. K. F. Lang, ok. 1865, BN, sygn. F.12704/IV
- Ryc. 8. Widok kościoła OO. Bernardynów, *Kościół o. o. bernardynów we Lwowie*, „Tygodnik Ilustrowany”, 1867, s. 112, BUŁ, sygn. P511
- Ryc. 9. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, F. Waligórski, *Kościół i klasztor OO. Bernardynów we Lwowie*, „Strzecha”, 1869, R. 2, z. 2, s. 49, BJ, sygn. 821 III czasop.
- Ryc. 10. Studnia św. Jana z Dukli przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, *Błogostawiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący*, Lwów 1872, tabl. między s. 96-97, BN, sygn. 246.950
- Ryc. 11-12. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, fot. E. Trzemeski, ok. 1900, BN, sygn. F.62704/II
- Ryc. 13. Studnia św. Jana z Dukli przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, Cz. Bogdalski, *Błogostawiony Jan z Dukli. Wspomnienia z jego życia i czci pośmiertnej*, Kraków 1903, tabl. 9, BN, sygn. 1.019.635
- Ryc. 14. Studnia św. Jana z Dukli przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, N. Golichowski, *Kościół OO. Bernardynów we Lwowie*, Lwów 1911, s. 111, BŚ, sygn. 322483 II
- Ryc. 15-16. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, ok. 1916, BN, sygn. Pocz.572
- Ryc. 17-18. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, 1923-1926, BN, sygn. Pocz.591
- Ryc. 19. W. Jakimowski, *Kosztorys na roboty remontowe kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie*, APBK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół*, sygn. XXII-I-2, k. 137

Ryc. 20. Fragment studni przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, fot. M. Munz, 1930, CPAHU, *Spuścizna Karola Badeckiego 1846-1939*, φ. (fond) 138, op. (opis) 1, za: A. Betlej, *Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła i klasztor OO. Bernardynów [w:] Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, Kraków 2012, T. 20, cz. 1, s. 13-70, ryc. 284

Ryc. 21. Studnia bł. Jana z Dukli przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, W. J. Biegus, *Bł. Jan z Dukli. Patron Polski, Rusi i Litwy. Żywot, pieśni i nabożeństwo na jego cześć*, Rzeszów 1931, s. 72, BU KUL, sygn. 28074 I

Ryc. 22-23. Decyzja Wojewody Lwowskiego o uznaniu studni bł. Jana z Dukli za zabytek, APBK, *Akta klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie. Kościół*, sygn. XXII-I-2, s. 181; LNNBUS OR; ZNiO, *Materiały w sprawie ochrony i restauracji pamiątek historyczno-architektonicznych w różnych miejscowościach. T. I. Miejscowości na litery A-M. 1905-1937*, rkps. 27, k. 302a r

Ryc. 24. Fragment wykazu zabytków województwa lwowskiego, LNNBUS OR; ZNiO, *Spisy pamiątek architektury i sztuki lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego województw. 1920*, cz. 2, rkps. 24, cz. 2, k. 88, pkt. 13

Ryc. 25-26. Obraz *Apoteoza bł. Jana z Dukli*, XVIII w., fot. przed 1939, BN, sygn. F.120360 I; rycina z przedstawieniem ołtarza Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny i bł. Jana z Dukli w kościele OO. Bernardynów we Lwowie, ok. 1880-1900, MNK, nr. inw. III-ryc-16946

Ryc. 27. Rycina K. A. Niedbałowicza *Dobywanie Lwowa przez Kozaków i Tatarów* w dziele T. Józefowicza *Krótkie zebranie życia i cudów błogosławionego Jana z Dukli*, Lwów 1702 r., fot. M. Münz, ok. 1925, BN, sygn. F.22375/III

Ryc. 28-29. Ryciny przedstawiające tzw. prawdziwy wizerunek Jana z Dukli, G. B. Sintes, *Vera Effigies Beati Joannis de Dukla, [S]Acra Rituum Congregatione Emo, et Rmo D. Cardinali Pico de Mirandula Leopoliensis. Canonizationis Beati Ioannis de Dukla Ordinis Minorum Observantiae S. Francisci. [...]*, Romae MDCCXXXII [1732], APBK, sygn. XXII-e-5, k. nlb.; B. Nicolo, *Vera Effigies Beati Joannis de Dukla*, ok. 1733-1740, MNK, nr. inw. MNK III-ryc.-18223

Ryc. 30-31. Ryciny przedstawiające tzw. prawdziwy wizerunek Jana z Dukli, J. Labinger, *Vera Effigies Beati Joannis de Dukla*, 1737, MNK, nr. inw. MNK III-ryc.-39694; *Błogosławiony Jan z Dukli z nieprzebranej Opatrzności Boskiej hojnie łaski szafujący*, Lwów 1872, k. nlb., BN, sygn. 246.950

Ryc. 32. Obrazek dewocyjny z tzw. prawdziwym wizerunkiem Jana z Dukli, *Vera Effigies Beati Joannis de Dukla*, ok. 1810-1840, MNK, nr. inw. MNK III-ryc-16903

Ryc. 33-34. Kościół OO. Bernardynów we Lwowie, ok. 1935, BN, sygn. F.7705/II

Ryc. 35. Rzeźba św. Jana z Dukli wieńcząca studnię przy kościele OO. Bernardynów we Lwowie, przed 1939, AN PAN-PAU, za: A. Betlej, *Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła i klasztor OO. Bernardynów [w:] Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, Kraków 2012, T. 20, cz. 1, s. 13-70, ryc. 287

Ryc. 36. Fragment Panoramy Plastycznej Dawnego Lwowa, K. Szymański, *Janusz Witwicki – uparty do końca*, Kurier Galicyjski, 12/11/2015, za: <https://www.kuriergalicyjski.com/historia/postacie/114-w/4625-janusz-witwicki>, dostęp 12.12.2019

Ryc. 37-38. Plan sytuacyjny terenu kościoła OO. Bernardynów, 13 stycznia 1601, APBK, *Anno 1601 Facultas Ismi. Regis Sigismundi; pro extruenda praesenti Ecclesiae PP. Bernardinorum, cum omnibus [...]*, sygn. 169

Ryc. 39. Plan sytuacyjny kościoła OO. Bernardynów, BJ, Wł. Łoziński, *Notatki i wypisy z akt Archiwum Miejskiego we Lwowie, Archiwum Krajowego we Lwowie oraz Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich we Lwowie*, sygn. BJ Rkp. 10031 I

Ryc. 40-41. Plan miasta Lwowa, J. A. Doetsh, *Topographia Urbis Leopoldis cum suis adiacentibus Suburbis, circa a 1770*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, Glh 370, za: <https://www.lvivcenter.org/pl/umdm/mapdetails/topographia-urbis-leopoldis-c1770/>, dostęp 12.12.2019 r.

Ryc. 42. Plan miasta Lwowa, J. D. Huber, *Hauptstadt Lemberg, 1777*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, Glh 371, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.5

Ryc. 43. Fragment planu miasta Lwowa, J. D. Huber, *Hauptstadt Lemberg, 1777*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, Glh 371, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.5

Ryc. 44. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie, *Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg, 1786*, CPAHU, ф. 726, оп. 1: *Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943*, спр. (sprawa) 1334: *Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg, 1786*, k. 1 [V.4]

Ryc. 45. Fragment planu sytuacyjnego kościoła i klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie, *Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg, 1786*, CPAHU, ф. 726, оп. 1: *Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943*, спр. (sprawa) 1334: *Bernardiner Mönch Kloster in Lemberg, 1786*, k. 1 [V.4]

Ryc. 46. Fragment zaginionego planu śródmieścia Lwowa z kościołem i klasztorem OO. Bernardynów, koniec XVIII w., za: J. Witwicki, *Obwarowania śródmieścia Lwowa*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, T. XVI, z. 2-3, 1971, s. 139-204, s. 173

Ryc. 47-48. *Plan sytuacyjny pomieszczeń w południowym dziedzińcu klasztoru OO. Bernardynów we Lwowie i szkic regulacji dziedzińca*, [po 1786 – przed 1825], APBK, *Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX*, sygn. XXII-I-7, k. nlb

Ryc. 49-50. Plan miasta Lwowa i jego przedmieść z końca XVIII w., *Plan der Stadt Lemberg samt ihren Vorstädten*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 372/8, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.8

Ryc. 51. *Plan wykonania ryzostoków przy skrzydle wschodnim klasztoru, Plan zur Herstellung der Rinnsale um denjenigen Flügel herum im welchem sich das Refectorium befindet*, [1 maja] 1819, APBK, *Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX*, sygn. XXII-I-7, k. nIb [Plan B]

Ryc. 52. *Fragment planu wykonania ryzostoków przy skrzydle wschodnim klasztoru, Plan zur Herstellung der Rinnsale um denjenigen Flügel herum im welchem sich das Refectorium befindet*, [1 maja] 1819, APBK, *Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX*, sygn. XXII-I-7, k. nIb [Plan B]

Ryc. 53. Wülffing (kop.), *Plan sytuacyjny części miasta Lwowa naprzeciw klasztoru OO. Bernardynów, Situations Plan Eines Theils der Stadt Lemberg in der Gegend des Bernhardiner Klosters*, 1825, APBK, *Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX*, sygn. XXII-I-7, k. nIb

Ryc. 54. Wülffing (kop.), *Plan sytuacyjnego części miasta Lwowa naprzeciw klasztoru OO. Bernardynów, Situations Plan Eines Theils der Stadt Lemberg in der Gegend des Bernhardiner Klosters*, 1825, APBK, *Plany dotyczące budowli klasztoru Bernardynów we Lwowie, w. XIX-XX*, sygn. XXII-I-7, k. nIb

Ryc. 55. Plan miasta Lwowa z 1829, *Plan der Stadt Lemberg sammt ihren Vorstädten*, Wien, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 373, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.10

Ryc. 56. Fragment planu miasta Lwowa z 1829, *Plan der Stadt Lemberg sammt ihren Vorstädten*, Wien, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 373, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.10

Ryc. 57. Plan miasta Lwowa, *Lemberg mit seinen Vorstaedten im Jahre 1844*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 376, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.12

Ryc. 58-59. Fragment planu miasta Lwowa, *Lemberg mit seinen Vorstaedten im Jahre 1844*, Österreichischen Staatsarchiv – Kriegsarchiv, sygn. Glh 376, za: *Атлас українських історичних міст. том 1 Львів*, наук. ред. М. Капрал, Львів 2014, tabl. 1.12; BN, sygn. ZZK 8 491

Ryc. 60-61. Mapa katastralna części Lwowa z roku 1849, za: I. Drexler, *Wielki Lwów. Le grand Léopol*, Lwów 1920, s. 11, BN, sygn. 188.645

Ryc. 62. Plan miasta Lwowa, C. von Kummersberg, *Administrativ-Karte von den Königreichen Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau und den Herzogthümern Auschwitz, Zator und Bukowina : in 60 Blättern*, Bl. 24. *Plan von Lemberg*, Wien 1855, Centralna Biblioteka Geografii i Ochrony Środowiska Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, sygn. Ds.8578 [IX.7-m.23]

Ryc. 63. Fragment planu miasta Lwowa, C. von Kummersberg, *Administrativ-Karte von den Königreichen Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau und den*

Herzogthütern Auschwitz, Zator und Bukowina : in 60 Blättern, Bl. 24. *Plan von Lemberg*, Wien 1855, CBGiOŚ IGiPZ PAN, sygn. Ds.8578 [IX.7-m.23]

Ryc. 64. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, Ł. J. Bodaszewski, *[Projekt kręgielni na terenie klasztoru OO. Bernardynów]*, 1889, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nlb

Ryc. 65. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, Ł. J. Bodaszewski, *Kościół i klasztor Bernardynów*, 1892, CPAHU, φ. 726, on. 1: *Zbiór Planów szkół, cerkwi, szpitali, więzień oraz innych budynków państwowych i prywatnych na terenie Galicji, 1781-1943*, cnp. 1348: *Kościół i klasztor Bernardynów we Lwowie, 1892*, k. 18

Ryc. 66. *Rekonstrukcja wychodków w realności W. OO. Bernardynów pod l. k. 739 ¼ we Lwowie*, 1903, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb

Ryc. 67. *Plan na postawienie pieca piekarskiego w zabudowaniach OO. Bernardynów we Lwowie*, 1908, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb

Ryc. 68-69. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, Olszowski, *Plan sytuacyjny realności pod n. k. 826 ¼ - 741 ¼ i 739 ¼ własności konwentu OO. Bernardynów we Lwowie*, [ok. 1918], APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb

Ryc. 70-71. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, Goszek, *Plan sytuacyjny realności pod n. k. 826 ¼ - 741 ¼ i 739 ¼ własności konwentu OO. Bernardynów we Lwowie*, 20 lipca 1918, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-7, k. nlb

Ryc. 72. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, W. Jakimowski, 1924, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nlb.

Ryc. 73. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, A. i M. T. Manowicz, *Kanalizacja kamienic*, 1937, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nlb.

Ryc. 74. Plan orientacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, T. Sumowicz, *Plan orientacyjny*, 1918-1939, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nlb.

Ryc. 75. Plan sytuacyjny kościoła i klasztoru OO. Bernardynów, A. Frydecki, *Projekt przebudowy wnętrza z byłego X gimn. na klasztor, u OO. Bernardynów*, 1918-1939, APBK, *Plany dotyczące budowy klasztoru Bernardynów we Lwowie*, w. XIX-XX, sygn. XXII-I-8, k. nlb.